

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az első csata.

Budapest, október 8.

(v.) Avató ünnep békés zsolozsmái helyett viharos kavargás zugott végig az új Ház levegőjén. A szélsőbal nem győzte bevárni az ünnepi alkalomra szánt ünnepies nyilatkozatokat, hanem csatát indított mindjárt az ülés elején. Heves csatát, szilaj indulatú csatát, mérgesen folytatott csatát, — és mégis veszített csatát. A nagy kavargásnak, mely váratlanul csapott le a Háza, kevés meglepetéssel és titkolhatatlan gyönyörűséggel volt nézője a néppárt. Kéjjel szemlélte a Széll Kálmán ellen intézett ostromot, mely az izzó indulatok hőfokának tetőpontján a korona ellen is intézett támadássá fajult, — s aztán, amikor Széll Kálmán a koronás király illeten megtámadása ellen a legnagyobb melegséggel tiltakozott, akkor a néppárti urak tüntetően tapsoltak Széll Kálmánnak. Ha a függetlenségi párt lobogó vérü leventéi a cui prodest elvét erre az esetre alkalmazták, akkor megláthatják, ez a hevenyszelt csata kiknek a malmára hajtotta a vizet s mekkora politikai rokonság van közte s emezek között.

Mesterségesen összetakolt, hosszú bünlajstrommal állott Barabás Béla a kormány elé. Logika edeskevés volt a vádak e sorozatában, igazság még kevesebb. Az egyik szemrehányás az volt, hogy mért napolták el a parlamentet királyi kéziratral. Nyilván azért, hogy a kiegyezés révén kényelmesen áruhlásák el a hazát Ausztriának. De, uraim, a kiegyezés még mindig nem kész. Széll Kálmán még mindig állhatatosan ragaszkodik az osztrák kormányval szemben az ország vitális érdekeihez. Ha el akarta volna árulni a hazát, meglehetne volna a nyáron, amikor nem volt együtt az országgyűlés, mely ellenőrizheti minden lépését s ellenszögölhet minden nemzetrontó engedménynek. Az országgyűlés im-

hol együtt van s a kiegyezés még mindig nincsen együtt. Talán még sem volt hát olyan pokoli motivuma a királyi kéziratral való elnapolásnak.

Másik gravámen: október hatodikára, a nemzet gyásznapjára hívták össze az országgyűlést. Ezzel megsértették a nemzeti kegyeletet, mely e napon az aradi Golgothához zárandokol. De hiszen a parlament nem hatodikán ült össze, hanem nyolcadikán. Hát az is baj, ha az aradi gyásznap terminusát a parlament fényleges összejelésénél a kormány figyelembe veszi? Mert hihetetlen ugyan, de mégis megtörtént, hogy abból is kázust csináltak a vihargyártók, hogy a hatodikára összehívott országgyűlés mért tartja két nappal később első ülését? S kérdezték, szabad-e a királyi kézirat határnapjával így eljárni. Erre két feleletünk van. Az egyik az, hogy a király rendelte határidő csupán azt a napot jelzi, amelynél hamarabb nem ülhet össze a parlament, de hogy mikor akar a parlament tanácskozni ama határnaptól fogva, azt a király el nem rendelheti. A második felelet pedig az, hogy talán mégsem az ellenség tiszte, hogy a királyi jogok körébe akarja átfolni az országgyűlés legtermészetesebb jogát: azt, hogy a királyi rendeletre történt elnapolás letelte után mikor kíván tanácskozáiba kezdeni.

Ilyen csip-csup sérelmekbe göngyölte a szélsőbal azt a két igazán vaskos vádját, mely a viharzást okozta. Hogy Széll Kálmán a kiegyezésnél nem az ország érdekét nézi, hanem a korona és a külügyminiszter illetéktelen beavatkozásának enged: ez volt e vádak elseje. S mintha maga a vád nem lett volna elég csipős, a függetlenségi párt szónoka még meg is paprikázta a korona ellen intézett kemény támadásokkal. Nyomban ráfelzudult aztán a második vádpont: hogy Széll Kálmán elbujt a Kossuth-ünnep elől.

Két fényes rögtönzéssel, mely szónoki erő és hatalmas okfejtés dolgában a magyar szólaművészet legnemesebb termékei közé tartozik, halomra borította Széll Kálmán mindeme támadásokat. Igenis, a kiegyezésről akart nyugodtan tárgyalni a nyáron át, ezért tanácsolta ő felségének a királyi leirattal való elnapolást. De hiszen a magyar kormány nem a saját gyönyörűségére viaskodik már hónapok óta az osztrák kabinettel. Hanem a törvény parancsolja ezt neki, az a törvény, mely az 1899: XXX. törvénycikk neve alatt került a törvénytarba. Törvényszegést követelt volna el hát a kormány, ha a vámtarifa és a vám-szövetség dolgában nem folytatalkudozást Ausztriával. S az ellenzéknek akkor lett volna joga is, kötelessége is a miniszterelnököt felelősségre vonni, ha a törvényhozás világos rendelkezését nem teljesíti, hanem bármely okból tulteszi magát rajta. Igazán példátlan eset a parlamentek történetében, hogy egy kormányt azért kelljen a kisebbség heves ostromát kiállnia, mert tiszteletben tartotta a törvényt s engedelmeskedett neki. Hát azt vajjon honnan tudják Barabásék, hogy Széll Kálmán a király beavatkozása folytán elárulta az ország érdekeit? Ismerik-e ők már a kiegyezés tartalmát? Az alkotmányos királyról, aki esküvel fogadta a nemzet igazainak tiszteletbentartását, szabad-e magyar embernek feltennie, hogy a nemzet megrontására igyekszik kormányát kényszeríteni? Nos, Széll Kálmán a szabadelvűpárt dörgő eljenzése közben fejtette ki, hogy ez az inszINUÁCIÓ nemcsak tiszteletlen, hanem igazságtalan is. A király féltékenyen örökődik az alkotmányos tényezőök egyensúlya felett s jogkörét nem lépi túl hajszálnyiival sem. A közös kormányt bármely tagja pedig hiába akarna a kiegyezés kérdésébe avatkozni; fölháborodott önéretének hatalmas fellángolásával jelentette ki Széll Kálmán, hogy ilyen

TÁRCA

Asszonyok.

☐ A Budapesti Napló eredeti tárcája. ☐

Írta: Erdős Renée.

Áznap, hogy jött, egy sugártenger töltötte be a házat. Fénylött, csillogott minden. Talán a szőke, aranyos haja árasztotta ezt a különös meleg világosságot. A hervadó tubarózsák megmozogtak helyükön, még egyszer fölemelték a fejüket, körülnéztek és mosolyogtak. Igen, bizonyosan mosolyogtak. Ambár nem lehet ilyen mondani, csak versben. De néha különös dolgokat érez meg az ember és lát sok mindent, amit látni nem is lehet, csak valamely titkos és érthetetlen hangulatot keresztül.

Igy volt.

A leány fecsegett, kacagott, nagyot és hangosat örült mindennek; büszkélkedett a nekigombolyodott csipőivel a merész, igen szűkre szabott szoknyájával, az új divatu jegygyűrűjével és sietett elmondani mindent részletesen.

— Tudod, kérlek, az ilyen fürdőhelyen való eljegyzés igen kényelmes. Az ember azt tesz, amit akar. Ninesenek a nyakán ismerősök. Nem kell meghívni az egész világot. És amugy is — jobban kettesben lehet az ember, nem figyelik úgy. A hegyek között! Micsoda regényesség! Az a sok különös színű vadvirág! Az ember megy, megy és hirtelen csak egy nagy fa alatt találja magát, ami olyan, mint egy sátor. Akkor megijed. Csak egy kisit, de az jó és azután... Már a fészülő kőpenyek is megérkeztek. Az ujsa mindegyiknek fel van hasítva. Gyönyörű csipkebetétek tartják

össze. Ilyen hosszú, nézd. Az alján is himzés van. A papa eleinte huzódózott. O jobban szeretett volna egy komoly valakit, tudod, akire el lehet mondani, hogy: no ez aztán becsületes állás, nagy hivatal — vagy ilyesmi. Nem nagyon szereti a másfajta embereket. — Neki az a gyáros kellett volna — az a vörös. De aztán megmagyaráztam neki a dolgot. Az öreg ur értelmes ember. Most már mindennel meg van elégedve. A „parádés vő” — mert így hívja magunk közt, egészen meghódította. „Mégis csak szép, hogy olyan ember lesz a leányom ura, akinek a neve, minduntalan az újságokban áll, a vezércikk alatt. És akit hivatalos alkalmakkor a jönevű publicistának és jeles írónak titulálnak.” Ezt mondja. Ambár én akkor is hozzámennék, ha egyszerű kis tárcairó volna. Nekem az mindegy. Én nem vagyok nagyravágyó, mint a papa. Én csak az embert nézem. — A szemei — láttad te a szemeit? Szépek. És a kezei — olyan megborzongató ujjai vannak. Olyan elleneséges ujjak. Az ember mindjárt ellefejt mosolyogni, ha érzi őket. Inkább sírna. Nem tudom, érted-e te ezt? Hát a hangja, a beszéde! Néha olyan különösetek mond. Szinte megijedek. Olyankor azt hiszem, úgy érzem, mintha nem is szeretne engem. Szól hozzám, de mintha máshoz szólna, vagy pusztán csak önmagához. Nézőm, de csak úgy, mintha valaki lenne a hátam mögött. Akkor egy percre szeretnék elfutni. De megfogja a kezem. Nem enged. Ha magunk vagyunk: tegez. Azt mondja: te gyerek, maradj itt. Fogj át, simulj meg rajtam, hogy érezelek. Te szőke! Beh jó, hogy szőke vagy. Oly nyugalom, oly elcsitulás ez a szőkeség rajtad. Ugy kell nekem. Szeretem. Ez megment. Ez jóvá tesz. Örülök, hogy nem vagy olyan, mint egy szobor. Egy nagy, szigorú szobor. Fehér, csillogó vállakkal és hideg karokkal. Egy kis me-

leg macska vagy. En szelid, puha állatkám... Tudod, aztán, megfogja a hajam és azt mondja: „Ez a te hajad.” A szemeimet lesimitja az ujjával. Az ölébe vesz, simogat és olyan különös mindez. A mama persze nem látja...

Elhallgatott kissé kimerülten, felsőhajtott és becsukta a szemeit.

— Jó élni — mondta — jó élni, ha az ember vár valamire, valami nagyon szépre és nagyra...

Elpirult, hozzám simul, eldugta arcát a vállamon.

— Olyan boldog vagyok.

Mari jött be, a mogorva, örökké panaszos Mari és az ő szája is mosolyra kényszerült a láttán. Ő már akkor előtte állt és szinte lecsapott rá a vidámságával.

— Menyasszony vagyok, lelkem Mari! Kap egy aranygyűrűt; milyen kő legyen benne? Erre az ujjára.

— Aztán derék-e? Szép-e? Arra való-e?

— Micsoda? Mondd neki, kérlek, hiszen te ismered.

— Bizony — mondtam és mosolyogtam — ha emlékszel Mari. Az a képviselő ur, aki itt is volt. Az a magas, fekete, Derecsky Pál. No, emlékszel?

Mari a teás-csészéket rendezgette, nem ért rá felelni. A vállát vonogatta és kisetett a szobából.

— Megyek, drágám, — mondta a szőke menyasszony és szedte magára nagy vidámsággal a kalapját, fátolyát. — De elővök megint, ha valami újság lesz, én elmondok mindent, szabad? Azután is?

Elnevette magát és kirohant a szobából, de előbb megcsókolt sokszor és kiméletlen, nagy cuppanásokkal, miközben úgy éreztem, a ruhá-

beavatkozás nemcsak nem történt, hanem ha történe bármikor, ő volna a legelső, aki azt felelőssége tudatában a legerélyesebben utasítaná vissza. S ismét zúgó éljenzés jutalmazta a magyar államférfiu ideális magaslátára emelkedő eme nyilatkozatot.

A bunkósabbik vége a szélsőbali fütőkösnek a Kossuth-ünnep volt. Széll Kálmánt ezzel sem lehetett megebeznii, sőt még csak sarokba sem szorítani. A miniszterelnök helyéről ragyogó apológiáját adta Kossuth Lajosnak, a hervadhatatlan dicsőségű reformátornak, aki megalkotta a népképviseleti alapra helyezett modern Magyarországot s akinek e monumentális műve forrásává lett e nemzet minden közszabadságának. Méltán ünnepelte ezt a Kossuth Lajost az egész nemzet s a nemzet élén a képviselőház is. A népképviselet elnöke a parlamenttől kapta mandátumát, valamint emez a magáét a nemzetől. Ők tehát kötelességszerűen ott voltak a Kossuth emlékének szánt ünnepen. Am Kossuth Lajos a népek végzetének sujtó nyomása alatt kimondta a pragmatica sanctio alapján törvényes uralkodóház trónvesztését is és acéljellemű következtében utolsó lehelletéig ragaszkodott a dinasztia összeférhetetlenségének tanához. Ő felsége miniszterelnöke, az e tantól érintett korona alkotmányos tanácsadója, érthető, hogy bár áhitattal borul le Kossuth Lajos reformatori dicsősége előtt, de az összeférhetetlenségi tan szerzőjét és vaskövetkezetességű hitvallóját hivatalos állásában és hivatalos állásánál fogva nem ünnepelheti. Más a helyzete a Kossuth-ünnepel szemben annak, akit a nemzet mandatáriusai választottak, és más azé, akit alkotmányadta jogánál fogva a király rendelt ki az ország kormányzására.

Kossuth Lajos történelmi egyéniségének ezt a kettéosztását klasszikus lendülettel s hatalmas retorikával fejtette ki a miniszterelnök. Hódolata a nagy reformator halhatatlan emléke iránt őszinte és lelkes volt; nyugodt, méltóságos és meggyőző volt beszédének az a része, mely az összeférhetlenségi tan szerzője s a korona tanácsadói között lévő viszonyt tárgyalta. Soha kényesebb kérdést fényesebben és ügyesebben nem oldottak meg. A függetlenségi párt öreg ügyüi hátrafelé sülték el s a csatát a kormányelnök nyerte meg.

Lármás praeludium.

— Az új Házról. —

Budapest, október 8.

Hát a szélsőbal kétségtelenül alaposabban kipróbálta az új Ház akusztikáját, mint gróf Apponyi Albert, aki csak Szmalovszky Valért szólaltatta meg a sajtó előtt! Ez aztán alapos próba volt. A hatalmas kupola alatt színes ablaktáblákon keresztül valami különös világosság öntötte el a karzatokat (ah, ez nem a régi, intim karzat, mely jóformán hozzátartozott a t. Házhoz!), a völgy is tarka színeket mutatott, mint a pásztás hegyoldal nyáron, a honatyák rémmeséket mondtak egymásnak, hogy micsoda odüsseák után jutottak el a helyükre, (de azért mind egy szálal eljutottak oda) — és ebben a színes, kavargó, egyre változó keretben történt meg a szélsőbal virtuóz próbája. Hajh, micsoda próbál! Végig a parlament zongora egész skáláját egyszerre próbálták ki: hogyan fest, ha egy beszél, hogyan, ha öten, tizen, százan beszélnek egyszerre? Mindent kipróbált a szélsőbal. És az új Ház főlésesen bevált. Mindent jól lehetett hallani — és kevés jót lehetett hallani.

Bizony, lármás praeludium volt. A déli publikumnak kiszórt réppentyü-lapocskák óriási vihart emlegettek, — no, az nem volt. De láрма volt: óriási. Nem kell azonban igen tragikusan venni: inkább csak az akusztika alapos kipróbálása okáért volt az egész.

Tíz óraker még békésen szivarozgattak a képviselő urak a folyosókon. (A titkos folyosón egy lélek se volt.) Az egyik is, a másik is tudott mesét, hogy mennyire nem lehet eligazodni az új Házban s ha az ember gyanútlanul hallgatta a meséket, meg kellett vallania, hogy Adam és Éva óta így még nem sirattak elvesztett paradicsomot, mint ezen a mai napon, mikor a t. Háznak, szegénynek, az új hajlékba kellett átköltözködni. Még azt is komolyan adták tovább, amit a miniszterelnök tréfásan mondott, hogy: a folyosóra szóló vicinálishoz kellene engedélyt kérni. No, ha már Széll Kálmán is így beszél! — mondta a folyosó. Pedig őt perc mulva mindenki tudta a járást. És nem is kellett hozzá boszorkányság. De azért mindenki leszóla az új Házat — cifra Ház!

Pedig hát a cifra Házat nem boldogult Steindl csinálta, hanem — Barabás Béla.

Ő volt az, aki nyomban az ülészakot megnyitó királyi kézirat felolvasása után fölemelkedett s azon a címen, hogy már az országgyűlésnek királyi kézirtattal való elnapolását is gyanus-

nak találta, most — igazolással — egész kocsiderékkal hozta fel a gravameneket. Ha kihüvelyezték a gravameneket s a miniszterelnök megfelelő válaszait az akusztika-próba zsvijából, országvilág látni fogja, hogy a zsvajra komoly ok nem volt. Próbáljuk meg. És pedig klasszikus formában, strófákkal és antistrófákkal.

I. Strófa.

Barabás: Azt kellett hinnünk, hogy az országgyűlést azért napolták el királyi kézirtattal, mert a megnyitáshoz el akar jönni a király s övé lesz az új Házban az első szó.

Balkórus: Igaz. Hol van a király?

I. Anti-strófa.

Széll Kálmán: Soha az alkotmányos életben elő nem fordult, hogy ülészakot a király nyitott volna meg. Országgyűlést igen, ülészakot soha. Ez pedig csak ülészak. Hát miért jött volna el a király?

Jobbkórus: Ugy van. Ez csak ülészak.

II. Strófa.

Barabás: Meg kellett akadályozni, hogy husz képviselő esetleg az országgyűlés összehívását kérhesse, mert a nyáron volt a Kossuth-ünnep s a kormány el akart bujni.

Balkórus: Igaz. A kormány gyáván megszökött!

II. Anti-strófa.

Széll Kálmán: A kormány nem bujt el. Aki megkérdézt, mindenkinek előre megmondtam, hogy nem fogok a Kossuth-ünnepre elmenni. Nem akartam elmenni. Miért? Elismerem Kossuth Lajos nagy érdemeit, mint bárki más, de halhatatlan érdemeim túl Kossuth Lajos állította fel az összeférhetlenségi tan a Habsburg-ház és a nemzet között s e tanhoz élete végéig ragaszkodott. Még leghivebb követői sem követték ebben. Azon a helyen pedig, ahol örködnöm kell, hogy a király és nemzet közö ellenét többé ne térkőzhessék: éreznem kell a nagy közjogi ellentétet, mely a törvényes renddel szembehelyezkedett Kossuth Lajostól elválaszt. Azért nem akartam elmenni. De ezt nyíltan megmondtam és megmondom ma is.

Jobbkórus: Eljen Széll Kálmán! Így még nem beszélt magyar miniszterelnök! Eljen!

III. Strófa.

Barabás: Féltek, hogy szemükre vetjük a tengerszem dolgát. Egy drága darabot elraboltak hazánkból!

Balkórus: Elrabolták! Hol a királyi hitlevél?

jából valami gyöngöcske illat árad ki, — ismerős, régi...

Talán a hajából, amit megsimogatott egy meleg fehér kéz...

Aztán magamra maradtam és kinéztem az ablakon, át a szomszédházra, melynek ablakai nyitva voltak és itt is, ott is előbukkant néha egy kíváncsi fej. Néztem és erőltettem magamat, hogy ne sirjak, mert nem szabad, nem okos, nem is illő. De elfogott nagy, mérhetetlen keserűség és belül, éreztem, könnyek serkednek, égő, keserű könnyek és forró barázdákban folynak alá a szívem felé.

— Mért hogy szóga, egyetlen egyszer sem szállt meg a rosszasa egész erejével! Oh, mért nem tudtam Jenni elvaku, megtántorodott, gyöngöcske asszony, mikor ez olyan édes volna! Hogy öleltem volna meg úgy, ahogy az életre támadt szobor-asszonyok tudnak ölelni csak. Tapasztottam volna ajkam az ajkára és bünső önkívületben kárhoztam volna el. Ismert volna meg olyan egészen, amilyen egészzé csak embert tehet a szerelem. Mit tudja: ki vagyok, mi vagyok? Kacér asszony vagyok, ideoda tétovázó, remegő, határozatlan. Ugy fog gondolni rám titkos szánalommal. Mert, tudja, hogy akartam volna mindent és nem merem semmit. Az egész életem célját megölte ez a kis remegés. A félelem magától az akarástól. Ejh, gyávaság, gyávaság...

Gondolkoztam így és még másképpen és sok, soha fel nem virult reménységet fojtottam bele titkos, keserű könnyekbe.

— Hogy lehet az, hogy most már ne engem szeressen, hanem egy másikat, egy szőke menyasszonyt, aki a gyűrűjét viseli és néz a sugaras nász elé, gyermeketeg naiv kíváncsisággal? Hát bolondság ilyet kérdezni is. Miért ne lehetne így? Valamivel talán természetesebb is,

mint kerülgetni egy asszonyt, egy szomorut, magányost, aki nappal sorvad titkos vágyban, este pedig levelet küld az ura után: Kedves barátom, nincs semmi baj. Egészen nyugodt lehetsz. En egészséges vagyok, sokat jürok a szabad levegőn. Nézz utána, hogy elvégezd dolgaiddat odakünn a világban, s hogy visszatérj mielőbb hű asszonyodhoz, aki szeret...

— Bolondság, bolondság! Nem kellett volna annyit tündögni, lázogni, de elfogadni, ami jött, mindent, egyszerűen, asszonyosan, nem berzenkedve, mint egy buta kis madár... Most már késő... A kis leány menyasszony...

— Menyasszony, mondta az öreg Mari hangosan és keményen és úzóbe vett egy parányi, gyöngöcske legyecekkét, amely bemerészkedett a zsaluk nyílásán.

— Az ilyen a boldog, teremtmény. Mit tudja még, mi jön ezután? Egy év, két év, megkopszódik az embere, aztán utána veti magát a vagyonszerzésnek. Gépeket talál fel és viszi külföld országokba. A felesége meg itthon ül, szomorodik. Az ám, a szegény...

— Ha csak egy gyerek volna, Mari, egy kis pöttönke, nézd csak, ekkora, már jó volna minden. Az embertől messze lennének a csunya gondolatok.

— Nem bizonyos az se. De kár a sok levélért, amit oda vittem. Meg ami onnan jött! Ha minden betűje aranyvána volna is, csak koldus maradna az írja, meg akihez írták.

— Hát nem kellett volna, Mari, azt hiszed? — Nem, jó Istenem. Bizony nem. Vagy ha már annyit ment, mehetne egygyel több is. No, írja meg hát. Mondja meg benne, mit tart felőle, meg a hűségéről, a nagy hűségéről. De jól megmondani ám mindent. Csak neki, bátnam, nem kell kimélni.

Mit beszél ez az asszony? Nem tudok az arcában olvasni. Nem látom, mit gondol. De

nom őszinte. Valamit akar titkon. Jót nekem, rosszat másnak. Valakinek, a messzelevőnek. És lám, milyen ravasz, milyen fufangos. A fekete bünre fehér ruhát akaszt. Azt hiszi, nem látom. De látom.

— Mennék a keresztanyámhoz egy órácskára. Ha kell valahova menni: egyuttal mehetnek. Kell-e?

— De hátha megbántom, ha vele keményen szölok. Ha azt írom neki? —

Most már én is hazudozom és ő ezt látja; nem néz a szemembe, hogy ne kellessék szégyenkezmem.

— Mit bánja? — Megérdemli, csak írja meg jól, írja.

Kimegy a szobából és visszajön megint, a feje bekötte, utrakészen.

A levél is borítékban, megcímezve. Mohón veszi kézhez és megy vele kifelé. A küszöbről visszaszól:

— Ezt a csunya ruhát meg vesse le magáról, nem lehet tudni, ki toppan be váratlanul...

Es megy. És eltelik öt perc, tíz perc. Egy hosszú negyedóra, majd megegyezzen annyit.

Es gondolom: ezóta már ott van. Olvassa, olvassa az én irásomat. A forró hívásomat — és felsüllog a szeme és szól valamit. Ilyenformán:

— Mari, édes jó Mari — mondja meg, eljövök — estére — most — rögtön.

Jaj, ha már jönne is. Ha mindjárt itt lenne!

Futok a pamlaghoz, reszkette, halálos félelemmel. A fejem a párnák közé fúrom és dobogó szívvel, visszafojtott lélekzettel hallom, hallgatom, amint odakünn hosszam, erélyesen — mint már annyiszor — megszólal a csengő.

— Az öregasszony nincs itt. Ki kell nyitni az ajtót...

III. Anti-strófa.

Szél Kálmán: Ez is üres beszéd. *Becsület-szavakra kijelentem, hogy a tengersem ügyéről se Koerberrel, se Goluchovskival, se mással nem beszéltem.* A törvény adta választott bíróság kezébe az ügyet.

Jobbkorus: Ezt csak elhiszik!

IV. Strófa.

Barabás: És biztosítani kellett a zavartalan, hosszú szünetet a meddő és haszontalan kiegyezési tárgyalások miatt. Magyarország akarják az anyagi süllyedésbe dobni s akik erre törekzenek, azok között ott van a király akaratát és egy kisebb hatalmasságé.

Balkorus (percekig): Igaz. Éljen Barabás! Igazat mond, hol van a király? A császár akaratát áll velünk szemben! Éljen Barabás!

Egy hang a magasságból (a gróf Apponyi Albert): A király személyét a vitába vonni sem a házszabály, sem az alkotmány nem engedi. Barabás képviselő urat tehát rendreutasítom.

Barabás: Nem a király, de a császár akaratát szorítja Magyarországot a süllyedés felé.

Az elnök (hosszan csenget): Barabás képviselő urat másodsor is rendreutasítom s kénytelen vagyok kijelenteni, hogy ismétlés esetén megvonom tőle a szót.

Balkorus (dobogva, az új padok döngetése közben): Éljen Barabás! Mégis igaz van. Hol a király?

IV. Anti-strófa.

Szél Kálmán: Nyugodt maradtok. Meddő és haszontalan tárgyalásokat emleget Barabás. Azt felelem: a törvény rendeli azokat, meddők és haszontalankok nem lehetnek. Tradícióink és szokásaink él, hogy a király személye szent és sérthetetlen. Ez elég válasz volna a kirohanásra. De többet mondom. A hosszú és kínos tárgyalások alatt nem volt olyan pillanat, soha és semmilyen körülmények között, hogy a király az ő szigoruan alkotmányos objektivitását feledte volna. Soha rém pressziót nem gyakorolt, egy gondolatot sem.

Jobbkorus: Éljen a király!

Balkorus: Hooh!

Szél Kálmán: Hochozhatnak az urak, a nemzet helyesél.

Jobbkorus: Ugy van. Éljen a király. Éljen Szél Kálmán!

Szél Kálmán: És ugyanezt mondhatom a kisebb hatalmasságról, aki nyilván a külügyminiszter. Nem próbált befolyásolni, de hiába is próbálta. A törvényes alapról semmiféle hatalmasság le nem szorít.

Jobbkorus (percekig): Éljen!

V. Strófa.

Barabás: Vegye tudomásul a miniszterelnök ur. Nekünk semmiféle kiegyezés sem kell! Hagyjon fel minden alkudozással, mert én a függetlenségi párt nevében ünnepélyesen kijelentem, hogy ide hiába hoz bármilyen előterjesztést. Oszlassák tel a Házat ahányszor tetszik: visszajövünk és tiltakozunk.

Balkorus (lázbán): Tiltakozunk!

V. Anti-strófa.

Szél Kálmán: Aki így beszél, forradalmi ténre lép. Önöknek jogukban áll az ellenkezés, a legszigorubb, a legkérelhetlenebb. De minden ellenzéknek kötelessége megtartani a törvényt, még az olyanok is, melynek — Isten és emberek előtt mondom — több oka van a kormány életére törni, mint ennek.

Rátkay László: Ez inszinuáció!

Szél Kálmán: Nem az. Nincs benne sértő szó, se szándék. De míg én a törvényes alapon állok, lelkiismeretesen és önfeláldozással teljesítem a törvény parancsát, önk nem akadályozhatnak meg. S ha bekövetkeznék, amire Barabás célozott, nem hiszem, de ha bekövetkeznék, hogy a korona kénytelen volna a nemzethez appellálni, akkor a nemzet mellettem fog állani!

Minákt két korus: (osöndesen marad).

Ez volt a téma. Strófák és antistrófák világosan mutatják, hogy Szél Kálmán egyetlen gravámen elől sem tért ki, kényes és nem kényes kérdésekre egyforma egyenességgel meg-

felel, a zsvajból is mindig kihalászta azt, amit le kellett rontania. S az akusztika kipróbálása mellett a miniszterelnök csúdatlan hidegvérrel és fölényvel állott elejbe minden nagyhangú program-kijelentésnek, minden népszerű gravámennek, minden szonációt kergető tulkapásnak. S a fájt az, hogy az első ülés szépségét ugyan nem menthette meg, bár ebben gróf Apponyi Albert elnöki erélye is nyomatékosan fáradozott, de a magyar kormány eljárásának korrektsége, alkotmányossága, kifogástalansága igenis csorba nélkül került ki a hűbőből. Az a hatalmas tábor, mely a kormány háta mögött ül, az új Házban is az egyeneslelkű, bátor és kipróbált vezért csúdatla a miniszterelnökben. S a láрма, melylyel a szélsőbal az új Házba vonult, el fog hangozni, de amiket Szél Kálmán mondott, örökké emlékezetes marad a parlamentarizmus történetében.

Egyébként a lármas praeludium után elég jó kedélyhangulatban távoztak a képviselő urak. Ki liften, ki lépcsőn, ki hintón, ki gyalog: de mind jól kedvel. Meg voltak elégedve önmagukkal. És most már az akusztika is alaposan ki van próbálva...

A képviselőház holnap és holnapután alakul. A főrendiház (még a régi hajlékban) már ma átesett az alakuláson...

I. A képviselőház ülése október 8-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

A kormány részéről jelen vannak: Szél Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Darányi Ignác, báró Fejérváry Géza, Wassics Gyula, Láng Lajos, Cseh Ervin, Flossz Sándor.

Gróf Apponyi Albert elnök: Megnyitja az ülést s jelenli, hogy két legkegyelmesebb királyi kéziratot olvastat föl.

Megye László jegyző fölolvassa a mult ülésszakot berekesztő s a jelen ülésszakot megnyitó királyi kéziratokat. (Nagy zajongás a baloldalon)

(A vihar.)

Barabás Béla: Midőn augusztus huszadikán az országgyűlést elnapoló királyi kéziratot fölolvasták, kérdést tett, hogy miféle fontos okok bírták rá a kormányt arra, hogy az ülésszakot királyi kéziratral napollassa el. Akkor azt jelelte a miniszterelnök, hogy a nyári szünetek békeségét akarja biztosítani a Háznak. Azt hittük, hogy a kormány időközben alkalmat akar találni arra, hogy a király meg fog jelelni az új Házban s hogy ő lesz az, aki itt esőnek fog fölcsólamni. Most azonban belátja, hogy a királyi kéziratral történt elnapolás nem volt más célja, mint az, hogy az ellenzékét kijátsszák. (Hosszantartó zaj a baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbról.)

Elnök (csenget): A képviselő ur... (Hosszantartó zaj a baloldalon, az elnök csenget. Halljuk! halljuk!) Kérem a tisztelt Házat, ha igaza meg az elnököt (Élénk felkiáltások baró: Igaza van! Igaza van!) Minthogy a képviselő ur egy kétségeltelen alkotmányos jog gyakorlását kijátsszának nevezi: ezért őt rendreutasítom.

Barabás Béla: Az országgyűlést október hatodikáig napolták el. Ez arra vall, hogy október hatodikán jelentőségéről sem kormányunk sem királyunk nem tud semmit. Ugy látszik ezt észrevette a kormány s ezért gyűlt csak ma, tehát október nyolcadikán össze az országgyűlés. Ebben határozott törvényesítést lát. Arra a kérdésre, hogy miért kellett királyi kéziratral elnapolni az országgyűlést, avval kell jelelni, hogy a kormány ki akarja kerülni annak a lehetőségét, hogy hossz képviselő összehívattassa a Házat, ami pedig megtörtént volna a Kossuth-ünnepély idején. Ez volt az egyik ok, amiért össze kellett volna hívni a Házat. A másik a tengersem ügye, melylyel az ország területének egy részét vették el tőlünk. A harmadik ok, mely okvetlen szükségessé tette volna a Ház egybehívását, a kiegyezési tárgyalások meddő és haszontalan folytatása. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ezek óta küzdünk már azért hogy végrehalára elérkezhessünk az önálló rendelkezés jogalapjához és mikor elérkeztünk hozzá, amidőn az ország legvitálisabb érdekeiről van szó, akkor a kormány folytatja azokat az alkudozásokat, melyek nem céloznak egyebet, mint egyenesen Magyarország további kizsákmányolását és önkiretelét. (Hosszantartó, zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ugy van! Igaz!) Folytatja Bécsben, Ioly-nak Budapesten a tárgyalások, bizárog és egyenesen Magyarország hátrányára és rovására. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Minden határon, a legfelsőbb kezdve ellentünk esküdt. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ugy van! Igaz!) És abban a törekvésben, hogy Magyarország önkireteléssé, anyagilag teljesen elpusztításáig, első sorban ott van a királynak az akaratát. (Hosszantartó, zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ugy van! Igaz! Elnök csenget. Mozgás és zaj jobbról, nagy és élénk tetszés a szélsőbaloldalon. Halljuk az elnököt! jobbról.)

Elnök: T. Ház! (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Igaz! Ugy van! Elnök ismétlen csenget. Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Igazat mondott. Zajos felkiáltások jobbról: Halljuk az elnököt! Rendre! Rendre!)

Rátkay László: Igenis, a király akaratát! (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Először is Rátkay László képviselő urat rendre utasítom. (Folytonartó zaj a szélsőbaloldalon.) Mindenekelőtt kérem, hogy ha parlamenti tanácskozást akarunk folytatni (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem fogunk!), az elsőket hallgassák meg. (Élénk helyeslés és felkiáltások a jobboldalon: Halljuk az elnököt!)

Ha jól értemet a képviselő urat, akkor az utolsó szavakban, melyeket mondott, egyenesen a királyra való hivatkozás foglaltatott. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: A császár! Kritikát mondott!) Ha nem értem jól a képviselő urat, módjában áll, szavait megmagyarázni vagy helyreigazítani. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem kell neki magyarázni!) Kérem tehát a képviselő urat, méltóztassék szavait megmagyarázni, hogy tudjam mit mondott s a szerint kötelességemet teljesíthessem. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Kérem a képviselő urakat, hogy engem elnöki kötelességem teljesítésében zajongással ne méltóztassanak akadályozni. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Barabás Béla: T. képviselőház! Azt hiszem, alkotmányos államban lévén, ebben a tereben másról, mint királyról, beszélni nem lehet. Arról én nem tehetek, hogy a király személye teljesen bele van olvadva a császárba. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Elhissem, hogy a király szót elhibáztam, mert a császár akaratát az. (Hosszantartó, zajos helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Elnök (Csenget): A képviselő ur ezen nyilatkozatából látom, hogy tényleg úgy történt, hogy ő a vitába a király személyét belevonta. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: A császár!) Ez a házszabályokkal s alkotmányunkkal ellentéves és ezért őt rendreutasítom. (Zajos helyeslés a jobboldalon. Folytonos nagy zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.)

Barabás Béla: T. képviselőház! Ne méltóztassék rossz néven venni, ha az ember szíve mélyéből igazán kitör a keserűség! (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Mozgás jobboldal.) Hiszen ki kell törnie, mert én Magyarországon akarom látni és le akarok borulni az én királyom előtt, de hol van, merre van bazája, nem látjuk sehol sem! (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.) Tessék megnézni, mikor látjuk itt a királyt. Mikor a hadgyakorlatok vannak. Mikor a polgárok vagyonát végigmegy a katonaság és pusztítja azt, minden az ő nevében történik. Mikor kiütöttésekről, méltóságok adományozásáról van szó, németoszvegi levelekben a császár adományozásait látjuk csak. Soha sem a magyar királyt. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Mikor a kvótát kell emelni. (Élénk felkiáltások a szélsőbaloldalon: igaz! Ugy van!) Amikor azt látjuk, hogy Magyarország apostoli királyja nem tartja érdemesnek Mátyás szobrához emenni, ekkor valóban joggal tőr ki mindenkiből a keserűség. (Hosszantartó tetszés, éljenzés és taps a szélsőbaloldalon. Nagy zaj és mozgás jobboldal.)

Elnök: A szónok azt a hibát, amelyért őt már az előbb rendreutasítottam, újból elkövette. (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ez csak igazmondás! Ez nem hiba!) Csak elnöki kötelességemet teljesítem, ha úgy járok el, hogy őt ezen hibájért újból rendreutasítom és előre kijelentem, hogy amennyiben ezt a hibát még egyszer elkövetné, meg vonom tőle a szót. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Folytonos zaj a szélsőbaloldalon.)

Barabás Béla: T. képviselőház! A másik nagybatalom, amely az Ausztriával való kiegyezés kérdésében velünk szemben áll, az oszári háznak a minisztériuma. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A közös minisztériumok. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Azt természetesen találom hogy az osztrák minisztériumok állapotjukat a leghatározottabban és hozzá még a sikernek kiállításával védik, de tény az, hogy ez is egyik nagybatalom, amely ebben a kérdésben a legerőteljesebben áll velünk szemben. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hát ki van mi mellettünk, t. képviselőház? Hol van a mi minisztériumunk, hol van a mi kormányunk? Hol vannak azok a férfiak, akik ezen tanácskozásukban lekiismeretük szerint volnának hivatta a nemzetnek ezt a vitális életkérdését képviselni. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.) Azok akudozni mennek és a helyét, hogy háttá fordítanak az alkudozásoknak, ementek a legutolsóig, amikor már ők sem mehetnek bele a kiegyezésbe és mégis tovább akudoznak és keresik az okot és a módot arra, hogy ezt a nemzetet továbbra is ebben a szerencsétlen igában hagyják. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Én pártom nevében és megbízásából jelentem ki ünnepélyesen itt az első ülésen, hogy nekünk semmiféle révén nevezendő kiegyezés nem kell. (Hosszantartó, élénk helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.) Nekünk a nemzet gazdasági önállósága kell. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) En ezzel a királyi leirattal kapcsolatban pártom nevében tiszteletteljesen és komolyan ielkérem a kormányt és a miniszterelnök urat arra, hogy hagyjanak tel minden további idopazarlással. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) hagyjanak tel minden alkudozással, mert nincsen az a hatalom, amely ezt a kiegyezést itt ebben a parlamentben keresztülvigye. (Hosszantartó, élénk helyeslés és taps a szélsőbaloldalon. Mozgás jobboldal.) Ezt t. képviselőház, már most, az első ülésen, kötelességemnek tartottam kijelenteni, azzal a hozzáadással, hogy osszlassák tel ezt a Házat annyiszor, amennyiszor tetszik. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon) mi a nemzet közvéleményének támogatásával megerősödvé fogunk ide újra visszatérni és itt újra fogunk utlakozni minden olyan kiegyezés ellen, amelyet a nemzet rovására akarnak megkötöni. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon. Mozgás jobboldal.) A királyi leirattal kapcsolatban tekintettel arra, hogy indokolt volt az a felszólítás, amelyet mi június 20-án itt tettünk, kötelességemnek tartottam pártom elhatározása folytán tiltakozó szavamat jelelni, azzal, hogy a végsőig

logunk menni, de Ausztriával kiegyezést nem kötünk. (Hosszantartó élénk tetszés, éljenzés és taps a szélsőbaloldalon. A szónokot számosan üdvözlik.)

A miniszterelnök beszéde.

Szél Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! (Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem lesz kiegyezés! Elnök ösenget.) Arra el voltam készítve, hogy ebben a Házban, amelyet, mint a nemzeti gyűlésnek új otthonát emelt az ország...

Endrei Gyula: Círa nyomorúság! (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Szél Kálmán:... behozok ugyanazokat... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Ne méltóztassék minden parlamenti tanácskozást lehetetlenné tenni! (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon.) Nekem kötelességem a tanácskozás rendje felett örökdnöm (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) és én ezt a kötelességet mindenki szemben teljesíteni fogom, azért jót állok. (Hosszantartó élénk tetszés a jobboldalon.) Méltóztassék tehát a miniszterelnök urat meghallgatni, mert ebben a parlamentben kötelesség mindenkit meghallgatni. (Tetszés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Szél Kálmán: Arra el voltam készítve, hogy ebben a házban azokkal az ellentétes nézetekkel és meggyőződésekkel fogunk találkozni a tüközni, amelyek bennünket elválasztották; hogy erős harcok fognak ezen házban is lefolyni közöttünk, kérdésekről, amelyekben a harc jogosult. Hisz az alkotmányos élet lényege a vélemények tüközéséből, a meggyőződések harcából áll. (Ugy van! jobboldalon.) És hogy én attól nem félek - gondolom - hivatkoztam arra, hogy... (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Lefelé nem!) hogy nem kerültem egyetlenegy esetben sem a harcot. (Nevetés a szélsőbaloldalon. Zaj. Elnök ösenget.) Harcoltam nyugodtan és tárgyilagossággal, de hogy előttem az első t. képviselőtársam mindjárt az első ülést alkalmával tartja arra, hogy a kérdéseknek egész tömegét felgyújtsa... és izzóvá tegye ennek a Háznak a levegőjét akkor, amikor azt az első ülés alkalmával szívjuk magunkba, arra megvallom, nem voltam elkészülve. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) De hát a t. képviselő urat így akarták és így is tetek és ezzel avatják fel ezt a Házat. Legyen az ő akarata szerint. Fogom azonban nekem és törvényben gyökerező jogom és kötelességem szót állani ezekről a kérdésekről és felvenni a diskussziót. Nyugodtan fogok tehát azokra a kérdésekre felelni. (Halljuk! Halljuk! jobboldalon.)

(A királyi leirat.)

T. előttem szóló képviselőtársam először is kifogásolja a képviselőháznak, illetőleg országgyűlésnek királyi leirattal történő elnapolását abból az okból, mert, amint mondani méltóztattam, ez rendkívüli dolog és semmi sem motiválta, mert kereste az indokokat, de nem talált olyat, amely megállhatna. (Ugy van! a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldalon.)

Mindenekelőtt előre bocsátani vagyok kénytelen, hogy ez éppen nem rendkívüli dolog. Már a múlt nyáron, három hónappal ezelőtt, mikor először szóba jött a kérdés, elmondtam a t. képviselő uraknak hogy talán 15 vagy 16 precedens eset van erre. Engem semmi egyéb nem vezetett, mint az, hogy erre a három hónapra egy bizonyos nyugalmi idő álljon le. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Azt gondoltam, hogy akkor, amikor a kormányt a maga egész erejével és minden idejével el foglaltja egy kérdés megoldása, nem tartottam tanácsosnak azt a munkát, amely olyt, kitenni az országgyűlés Szezhívásával való megzavarásának. (Helyeslés a jobb- és szélsőbaloldalon.) Azt mondja a t. képviselő ur, hogy azt hitte, hogy a király fogja megnyitni ezt az országgyűlést. Kérem, ezt joggal a képviselő ur azért nem bírhatta... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök (ösenget): T. képviselőház! Kérek csendet, mert támadni és a védelmet meg nem hallgatni, nemcsak a házszabályokkal, hanem a méltányosság legelőbb követelményeivel is ellenkezik. (Élénk helyeslés és felkiáltások a jobboldalon: Illetlenség!)

Szél Kálmán: Azt állítottam, hogy ez a telvevés nem áll meg, mert ez a mostani ülésszak nem egy országgyűlésnek, hanem ezen folyó országgyűlés második ülésszakának, tehát egy országgyűlés folytatásának megnyitása. (Ugy van! jobboldalon.)

Barabás Béla: Az új országháznak megnyitása.

Szél Kálmán: Arra pedig nem volt eszt a magyar alkotmányos élet történelében, hogy az ülésszakot a király nyitotta volna meg. A király mindig az országgyűlést nyitja meg és zárja be; (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Az új országház megnyitásától van szó! Hát a delegációt miért nyitja meg?) most pedig ülésszakot nyitunk meg és az ülésszak megnyitása sohasem történik a király intervensziójával. (Ugy van! jobboldalon.) Azt mondja a képviselő ur második érvében (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.), hogy szándékomban akartuk önöket kijátszani, mert október 6-ára tétetett az ülésszak megnyitásának napja. Nem én voltam-e az, aki azt mondtam a képviselő uraknak, mikor felolvastattam a királyi leirat, hogy ebben a 6-ában semmi szándékosság nincsen?

Pihler Győző: Az a szomorú, hogy október 6-ikáról beszél a leirat! (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Az a kérdés, megmondotta-e ezt Bécsben a királynak!)

Szél Kálmán: Az első ülés október 8-ikára tétetett és nem a házszabályok kijátszásával, amint azt a t. képviselő ur mondja. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: De igen!) Ez nem áll. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: De bizony áll!) Nem áll azért, mert az ülésszak megnyitásának határnapja azt jelenti, királyi jognál fogva, hogy addig ülést tartani nem lehet és hogy akkor ülést tartani már lehet. De nincsen megmondva semmiféle alkotmányos törvényünkben, hogy aznap ülést kell tartani. Csak lehet. Nekünk tehát lehetett volna ülést tartanunk, de nem kellett,

nem is tartottunk, hanem tartunk ma, 8-ikán. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Pihler Győző: Megmondotta-e a királynak, mi az az október 6-ika? (Nagy zaj és mozgás.)

Szél Kálmán: A második indokot, a miért a képviselő ur diffikultálja ennek a királyi jognak a gyakorlását, abban találja a t. képviselő ur, hogy a kormány nem akart a Kossuth-népezen résztvenni. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A képviselő uraknak alkalmuk lesz szólni erről a kérdésről és alkalmuk lesz engem az önk szemponjtából felelősségre vonni. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Most beszéljünk róla!) És én kötelességemnek fogom tartani, nyíltan és őszintén elmondani, hogy miért nem vettem, hogy miért nem akartunk azon részt venni. (Élénk mozgás és zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldalon.) Elnök ösenget. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem akart részt venni? Micsoda beszéd ez? Mozgás jobboldalon.)

Elnök (ösenget): Osendet kérek, t. képviselő urak! Méltóztassanak nyugodtan meghallgatni a szónokot! (Halljuk! Halljuk! jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

(A tengerszem ügye.)

Szél Kálmán: Ami a t. képviselő urnak azt a megjegyzését illeti, hogy időközben a tengerszem kérdését „alkudtuk el”, (Zaj, Halljuk! Halljuk! a bal- és a szélsőbaloldalon.) hát erre a gondolatra már csakugyan nem tévedtem; arra a gondolatra nem jöttem és nem jöhettem, hogy valaki azáltal valódot megengem, hogy én a tengerszem ügyét akár elalkudtam, akár eljártam. (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldalon.) A törvény alapján lett ez a kérdés egy választott bíróság elbírására bízva, (Mozgás és zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) és a választott bíróság azon törvény alapján jár el. (Ugy van! jobboldalon. Mozgás és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hiba volt!) Ha hiba volt az akkor történt (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.), amikor a törvényt megcsinálták, de azt csak nem lehet mondani, hogy én most 1902-ben egy három vagy négy évvel ezelőt hozott törvényt végrehajtása miatt napollattam el az országgyűlést; azért mert négy évvel ezelőt egy törvényt hoztak, amelynek végrehajtása esetleg ebben az időben következhet be. Azt méltóztattam mondani, hogy „elalkudtuk”. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Igaz! Ugy van! Betűmérték a polyakok között! Megvették az éhes lengyeleket! Nagy zaj. Elnök ösenget.) A t. képviselő uraknak az alkotmányos jogok legelőbbé, a bírói függetlenséget tisztelnie kell. (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon. Rákosi Viktor többszöriösen közbeszó.)

Elnök: Rákosi Viktor képviselő urat ezennel rendretasítom! (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zaj és nyugtalanság a szélsőbaloldalon.)

Szél Kálmán: A t. képviselő uraknak a mi alkotmányos és alapvető törvényeink legelőbbé respektálniuk kell (Halljuk! Halljuk!) és ez a bírói függetlenségnek a kérdése. (Élénk helyeslés jobboldalon.) A bírói függetlenség az egyéni szabadságnak és a közbiztonságnak egyik garanciája; a bírói függetlenséget tangálni tehát annyit jelent, mint az alkotmány egyik sarkkövét megbolygatni és az egyéni szabadságot érinteni. (Élénk helyeslés jobboldalon. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Csendet kérek, t. Ház! Kénytelen leszek az ülést felfüggeszteni. (Élénk felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nagyon helyes! Hosszantartó mozgás jobboldalon.) T. Ház! (Halljuk! Halljuk! jobboldalon.) Amikor én ezt a helyet eloglaltam, megfogadtam, hogy a házszabályokhoz híven, részrehajlatlanul és pártatlanul fogok eljárni mindenki szemében. (Élénk helyeslés jobboldalon.) Gondolom, eddig ezt a fogadalmam megtartottam. (Élénk helyeslés.) Azt is megfogadtam, hogy a rám bízott hatalommal élni fogok, amennyire csak lehet, hogy a tanácskozás rendjét fenntartsam. Ezt a fogadalmam is meg fogom tartani. (Élénk helyeslés jobboldalon.) Mozgás a szélsőbaloldalon.) Ha a t. képviselő urak odáig viszik a dolgot, hogy erre az einökségnek rendelkezésére álló hatalom nem elégséges, (Zaj a szélsőbaloldalon. Élénk helyeslés jobboldalon.) akkor a felelősség azért, hogy a magyar parlamentarizmus reputációján csorba esik nem én rám fog hárulni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Minden képviselő ur kijelentheti a maga nézetét és amennyiben... a házszabályok és az alkotmányosság keretében mozog, mindenkinek számára biztosítani fogom a kiballgatást. De arra fogom kérni a t. képviselő urakat, hogy engem ebben támogassanak és ily - megengedem, jogos, de heves - támadás után legyenek annyi méltányossággal, hogy a védelmet is nyugodtan kihallgassák. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Szél Kálmán: T. képviselőház! Én véghetetlenül sajnálom, hogyha az, amit a Ház elnöke most a miniszterelnök érdekében látszik mondani, vagy tenni akarni, beteljesülne. Én nagyon sajnálom, ha azon célból, hogy a t. képviselő urak engemet nyugodtan kihallgassanak, ennek a Háznak első ülésén, az új ülésszak (Zaj. Elnök ösenget.) kezdetekor kénytelen az elnök az ülést felfüggeszteni akkor, mikor a miniszterelnök a kormány nevében jöel a támadásokra. Semmi sem történik más a tengerszem ügyében, mint hogy a bírói függetlenségnek teljes respektálásával szabad folyás engedtetett a törvény rendje szerint azon bírói eljárásnak amelyet a törvény előír. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem áll!)

Becsültszavamba állítom, hogy soha köztem és Koerber közt, vagy gróf Goltuchowski közt s senki közt ezen tengerszem ügyéről egy betű sem esett. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Az a baj!) És én kijelentem, hogy soha senkivel ebben a kérdésben nem is érkeztünk, (Egy hang a szélsőbaloldalon: Elég hiba!) soha senkivel ebben a kérdésben egy szót nem váltottam. Az én állásfoglalásom ki is volt a törvényben zárva. Nekem az anyagot kellett szolgáltatnom, amit készen találtam és ezt az anyagot odaszolgáltattam. Hiszen a közt vagy bíró, aki delegálta-

tott, oly skrupulozítással igyekezett a pártatlanságnak minden kellékét megtartani, hogy meggyeztek egy olyan elnökből, akit a maga állásánál, a maga multjánál és a maga származásánál fogva még távolról sem lehet megvádolni azzal, hogy elfogultsággal jött ide; mert Svájo egyik nagy törvényeszkének, egyik nagy tudományos intézetének a tagja. Hát én kielentem, hogy visszautasított minden insznuációt egyszer s mindenkorra. (Élénk helyeslés jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) En nem folytam be ebbe az ügybe, én nem alkudtam el semmit. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ez a baj!) hanem egyszerűen a bíró döntött úgy, ahogy a törvény előírja.

(A kiegyezési tárgyalások.)

A harmadik, amit mondanak a képviselő urak, az, hogy azért kellett elnapolni az országgyűlést, hogy a kormány haszontalan tárgyalásokat folytasson. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Nagy zaj.) Hát, t. Ház, én igenis kijelenttem a nyáron is és kijelentem most is, hogy ezen tárgyalások céljából gondoltam ezt a módszert az elnapolásnak helyesnek, de hogy ezek haszontalan tárgyalások legyenek, azt határozottan tagadom és visszautasítom. Mert a törvény rendellel el azon tárgyalásokat, amiket nekem a törvény értelmében kellett folytatnom. (Élénk helyeslés jobboldalon.) Ugy van! Nagy zaj és nyugtalanság a szélsőbaloldalon.) Aztán azt mondják a t. képviselő urak, hogy e tárgyalásokba két hatalom folyt be, hogy egyik a király, a másik a külügyminiszter. Hát, t. Ház, én egészen nyugodtan és határozottan mondom, (Halljuk! Halljuk!) hogy a magyar alkotmányos tradícióknak egyik sarkköve, hogy a király személye szent és sérthetetlen (Élénk helyeslés jobboldalon.) Ugy van! Ugy van! a király személyét sérteni nem szabad, a vitába belevonni nem parlamentáris dolog, nem felel meg a mi alkotmányunknak, nem felel meg a mi alkotmányos nagy tradícióknak, nem szabad egyik alapvető részét, azt a tételt, melyet újabb alkotmányunk, az 1848. évi is sarkalatos télelánt állít fel, hogy a király személye szent és sérthetetlen, megbolygatni mert aki ezt teszi. Magyarország alkotmányos szervezettel, közjogát ertini, alkotmányos életét rizza meg és bizonytalan, beláthatatlan zavarokba löki. (Élénk helyeslés és tetszésnyilvánítások jobboldalon.) Nagy zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hoch! Hoch!) Hochozanak csak a t. képviselő urak, ha kedvük tartja. Ez engem nem zavar. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hoch! Hoch!) Én oly dolgot mondom, amit, én tudom, a nemzet helyes. (Élénk helyeslés és tetszésnyilvánítások jobboldalon.) Ugy van! Ugy van! Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem úgy van!)

És most felvezem a konkrét esetet. Azt mondják a képviselő urak, hogy a király akaratára dönt, hogy ez az a hatalom, amely, amint magát Barabás Béla t. képviselő ur kifejezte, nyomást gyakorol a kormányra és oda törekszik, hogy Magyarország anyagi érdekei háttérbe szoríttassanak és az ország az anyagi sülvédés ürvényébe jusson. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Elnök ösenget.) Ezeket a szavakat a legünnepélyesebben, (Halljuk! Halljuk! a jobb- és a baloldalon.) a leghatározottabban visszautasítom; (Élénk helyeslés a jobb- és a baloldalon, zaj a szélsőbaloldalon.), visszautasítom ő felsége eljárásának alaptalan megtagadását, amelynek ellenkezőjét ő felsége minden szavából, minténével bizonyíthatom, amely ráogás abszolút igaztalan, alaptalan! Ezt kijelentem a t. képviselő urak, (Zaj a szélsőbaloldalon.) és talán jogom van kijelenteni! Nem a feligatott politikusokhoz szólok, hanem a nyugodt férfiakhoz. — (Mozgás.) kijelentem ezt és önöknek kötelessége elimni nekem. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: El van keseredve az ország! Önállóság kell nekünk!) Alitom, hogy az egész alkudozásban, e nagyon kinos és nehéz hosszú, tárgyalásokban nem volt egyetlen pillanat sem, amelyben a király ő felsége én réam a legkisebb befolyást vagy pressziót gyakorolta volna. (Élénk tetszés a jobb- és a baloldalon.) nem nyult bele a dolgokba, nem presszionált, nem fogta ügyet félnék sem pártját, minden tekintetben objektíve és azzal a magas felelősséggel jár el, amely az ország érdekeit szíven viseli és értők aggdóki és nagy pozíciójának magaslatáról alkotmányosan és részrehajlatlanul jár el nagy és nehéz kötelességének megrehelése ő felsége mindenkor azt a tárgyilagosságot tanustotta és tanusítja, amelynek fogva Magyarország alkotmányos és törvényes elhatározásába nemcsak bele nem nyul, hanem azoknak minden érintésétől is távol tartja magát és a legkisebb mértékben sem gyakorol semmiféle irányban befolyást. (Élénk tetszés a jobb- és a baloldalon.) Felkiáltások: Eljen a király! Eljenzés.) Ugy, amint az fenkölt szelleméből és nehéz, felelősségteljes, nagy helyzetéből folyik. O a pragmatica sanctio alapján törvényes magyar király és osztrák császár is és az annyira nehéz és véghetetlenül súlyos eladatoknak és kötelességnek teljesését oly lenkölt szellemmel, objektívítással, oly pártatlansággal és oly lélekkel gondossággal végzi, hogy, mondhatom, ezért nemcsak gános nem érheti, hanem a legnagyobb hála, elismerés és dicsőítés. (Élénk helyeslés és tetszés a jobb- és a baloldalon.)

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy kisebb hatalomról is van szó. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Az a kisebb hatalom a külügyminiszter lenne, akinek a beolvasásról a t. képviselő urak most itt egész nyíltsággal beszéltek. Hát én kijelentem, hogy gróf Goltuchowski külügyminiszter, a mi most már, mondhatom, másfél év óta tartó tárgyalásainkba soha sem folyt be, egyetlenegy perocig nem vett még fizikailag sem részt azon hatáskörön túl, melyet neki a törvény előír. (Zaj a szélsőbaloldalon.) A mostani utolsó tíznapi tárgyalásoknál, ahol az Olaszországgal szemben követendő eljárás a bor-klauzula dolgában volt vita tárgyává tette, egyetlenegy perocig részt gróf Goltuchowski az ő felségénél folyt tanácskozásban és egyetlen egyszer jelen volt a magyar minisztérium épü-

miniszterelnök, *Láng Fejérváry Géza, Wassics Gyula, Darányi Ignác, Bárd Lajos, Pócs Sándor és Cseh Ervin* miniszterek.

A királyi kézirat fölolvastása után megválasztották a jegyzőket, a háznyagot és megválasztották a biztosságokat. *Jegyzők lettek:* Gróf Almásy Imre, gróf Degenfeld-Schomburg Pál, gróf Esterházy János, Gáll József, Latinovits János, báró Rudnyánszky József, gróf Széchenyi Bertalan, báró Vigyázó Ferenc. *Háznyag:* Báró Nyáry Jenő.

A választás eredményének kihirdetése után az elnök berekesztette az ülést.

BELFÖLD

Keddi vacsorák. A keddi vacsorák, mint tudva van, a szabadalvüpart rendes heti összejövetelei már esztendő óta. Ezeknek a vacsoráknak a szülőapjai *Láng Lajos és Berzevics Albert*; de mióta *Láng Lajos* miniszter, *Münich Aurél* lett az utóda a vacsorák rendezésében. *Szell Kálmán* miniszterelnöksége óta, az ő kérelmére szerdán szokták megtartani az összejöveteleket, mert a miniszterelnök erre az estére inkább tud rendelkezni az idejével. Ezek az összejöveteleket eddig találkozni szoktak a fehér asztalnál a párt mindenrendű tagjai, tekintet nélkül régebbi pártállásukra. De legeslegújában változott a helyzet. Ma este, még mielőtt a szokásos szerdai vacsorák a Hungáriában megkezdődtek volna, a *Bristol*-szállodában a szabadalvüpart agrárius tagjai összejöttek barátságos vacsorára. Ennek a *Bristol*-beli vacsorának a jelentőségét kétféleképpen magyarázzák. Vannak, akik a *Bristol*-ban való összejövetelben *ellenvacsorát* látnak, mások azt tartják róla, hogy csak *párhuzamos vacsora*. Majd megváltik talán már legközelebb, hogy a két felfogás közül az események melyiknek adnak igazat.

Franciák a pangermánizmusokról. Az a pökhendi modor, melylyel a németországi sajtó egy része a magyarországi pangermán mozgalom ügyét és hatóságainak eljárását tárgyalja, megcsalatlaitja a francia lapokat is. Így a *Temps*, ez az előkelő párisi lap a következőket írja:

Az utóbbi napokban a német sajtó egy része — és pedig nem a jelentéktelen része — jónak látja a magyarokat, a hármasszövetség tulajdonképpen tartó oszlopait, egy kicsit megszapulni. A legerősebb nagy német lapok, mint a *Vossische Zeitung* és a *Berliner Lokal-Anzeiger* intézték a kampagnét. És isteni — vagy ha úgy tetszik, — hát botrányos volt látni a nyilvánosság orgánumainak hihetetlen ellentmondásait. Erdekes volt látni, hogy ugyanazok a lapok, amelyek az angolokat a boer üldözések miatt, a magyarokat meg három elítélt ígató miatt olyan kegyetlen megrovási kalandban részesítették, nemcsak helyeselték a német hatóság szigorúságát a lengyel iskolásgyermekek ügyében, akik tulajdonképpen csak a német hazafiság kérdésében vétettek, hanem egyenesen *kiutalásokra szorították a német kormányt*.

Magyarországon a német sajtó kirobanásai miatt ígató hangulat támadt, amely világosan jelzi, hogy a magyarok nem hajlandók az ilyen csipkelődéseket, ítéleteket pedig a logikátlanságot tűrni egy olyan viszony mellett, amelyen Németország egész nagysága nyugszik, de amelynek ők a *játémaszai* és biztosítói. *Nem fogják tehát tűrni, hogy országuk belügyeiben Szent István királyuk koronájának hegemóniáját a német beavatkozás és armány alássa.* Aki ezt meg akarja érteni, az megértheti. Ne higgye azonban senki, hogy a hármasszövetség e miatt a magyarországi állami érdekei támogatását máról holnapra elveszít; de konstátálni lehet azt a tényt, hogy apró lellegek keletkeznek már a látóhatáron.

A már nem vitás tengerazem. Szepesvármegye törvényhatósága ma foglalkozott a nemrég még vitás, de most már Galiciához tartozó tengerazem kérdésével. Gróf *Csáky Zenó* főispán megnyitóbeszéde is tolmácsolta a Szepességnek a tengerazem elvezítése feletti való írádalmát, hiszen a választott bíróság döntése Szepesvármegyét fosztotta meg több évszázadig hozzátartozott területétől. A főispán szavai után *Klein Ignác* biztossági tag adta be indítványát, hogy a gróci ítélet ellen állást foglaljanak.

Ezzel szemben volt az *állandó választmány javaslat*a, amely arra az állápontra helyezkedett, hogy az 1897. évi II. törvények rendelkezései az 1791. évi XI. törvényeknek, mint alaptörvényeknek megfelelnek és hogy az ennek alapján szervezett választott bíróság az előterjesztett okmányok és bizonyítékok mérlegelése mellett, saját szabad és legjobb belátása szerint volt hivatva határozni. A bíróság eljárása

az állandó választmány szerint, alaki szempontból nem kifogásolható, a törvényhozás utólagos jóváhagyási jogát magának nem tartotta fenn. Tehát a hozott ítélet meg nem változatható. Az állandó választmány ezért nem talált alapot, hogy a bírói ítélet ellen, érzelmeinek sugallatát követve, feliratilag forduljon az országgyűléshez.

A közgyűlés majdnem egyhangulag elfogadta azt az indítványt, hogy az állandó választmány határozata megdöntésével feliratot intéz az országgyűléshez és hasonló értelmű átiratot az összes törvényhatóságokhoz.

Meglepetés. Az új képviselőházban tartott első ülésen támadt viharos csepatepő nagy meglepetést okozott több oldalon, egyebek közt, úgy tudjuk, meglepte a függetlenségi párt hivatalos vezérletét is. Amint bennünk egészen jól értesült helyről informálnak, *Barabás Bélák* atakja egyáltalán nem volt párhatharozat eredménye, sőt a párt tegnapi értekezletén még csak megbeszélve sem volt. Az eredeti megállapodás, értesülésünk szerint, az volt, hogy az elnöki jelentések során, mikor gróf *Apponyi Albert* be fog számolni a Kossuth-ünnepen való részvételéről, akkor fogják a párt részéről szót tenni a kormány távolmaradását. A királyi leirat után való felszólalás kellemetlenül érintette a párt higadtabb és tapasztaltabb elemeit, köztük magát *Kossuth Ferencet* is. A szóna alatt különben érdekes volt megfigyelni a néppárt magatartását. A néppárt ugyanis a szélsőbal háborgását derült mosolylyal, örvendezve nézte, s később, mikor *Szell Kálmán* a korona ellen irányított kifakadásokat visszautasította, zajosan tapsolt és éljenzett. A néppártnak ez a viselkedése általánosan feltűnt, s egyebek közt a szélsőbal említett elemeink figyelmét sem kerülte el.

Pártértekezletek. A függetlenségi és 48-as párt ma délután 6 órakor, ismét értekezletet tartott *Thaly Kálmán* elnöke alatt. A pártnak hivatalos értesítése szerint az értekezlet elkeseredetten tárgyalta a miniszterelnöknek mai, a cinizmussal határos kijelentését, mely szerint a Kossuth-kutusz a királybüszséggel ellentétben álló lenne, amely tételt még eddig Magyarország egyik miniszterelnöke sem merte a parlamentben kimondani és ami annál feltűnőbb, mert ezzel nemcsak a függetlenségi pártot, hanem a Kossuth-ünnepen résztvevő saját híveit, magát a házelnököket és az összes törvényhatóságokat is megvádolta. Azután a napirendre kitűzött közgazdasági kiegészés kérdését tárgyalta az értekezlet és elhatározta, hogy a miniszterelnököket már legközelebb nyilatkozatra fogja kényszeríteni, mert a párt erősen áll mindenkor elfoglat azon az állásponton, hogy az 1899. XXX. t.-c. szerint újabb kiegészési tárgyalások meg nem engedhetők, mert a kiegészés nálunk törvénybe van cikkelyezve és az idezőtt törvény szerint a miniszterelnök csak arra nézve kapott utasítást, hogy a vámszövetség megkötése vagy meg nem kötése kérdésében tárgyaljon. Egyttal utasította a kebelében működő önálló vánterületi és kiegészési biztosságot, hogy haladéktalanul üljön össze és készítse elő az ország különböző vidékein az önálló vánterületi érdekében megtartandó népgyűléseket. Örömmel vette tudomásul az értekezlet *Folczner Jenő*, Szeged város függetlenségi képviselőjének azt a bejelentését, hogy *Szegeden* már november első napjaiban az egész vidék bevonásával nagy népgyűlést lesz.

A szabadalvüpart elnöke arra az átiratára, melyben értesítette a pártot, hogy a képviselőházban Visontai Soma indítványára alakítandó munkásügyi új biztosságra a párt 4 tagot jelöljön ki, az értekezlet *Visontai Somát, Kecskeméthy Ferencet, Papp Eleket és Rigó Ferencet* küldte ki.

A *Szelekényi Nándor* elnöke alatt álló függetlenségi párt ma este 5 órakor értekezletet tartott. A párt elnökül újra *Szelekényi Nándort*, jegyzőkül *Molnár Jenőt* és *Lovász Márton*t választotta.

A főrendiház gazdasági biztossága ma délután 4 órakor gróf *Csáky Albin* elnöke alatt tartott ülésében megvizsgálta a főrendiháznak júliusi és augusztusi számadásait, azokat rendben találta s ennek alapján elhatározta, hogy a főrendiháznak javaslata hozzá, miszerint a házagnak a felmentvényi megadja. Azonkívül a biztosság már ülésében a főrendiháznak az állandó országháza való átköltözés folytán szükséges személyszaporítással foglalkozott s a Háznak több belső ügyét elintézte.

A margittai petíció. A Kuria *Seamári Mór* margittai képviselő mandátuma ellen benyújtott petíciót ma tárgyalta s a tárgyalás befejeztével a petícióban felsorolt panaszokra *elrendelte a vizsgálatot*.

A kereskedelmi és iparkamarák évkönyve. A kereskedelmiügyi miniszter ma tette közzé egy majd száz ívré terjedő, hatalmas kötetben a kereskedelmi és iparkamaráknak a múlt év közgazdasági állapotáról szóló jelentését, tömör egybefoglaló bevezetéssel ellátva. A nagyszabású munkának bővebb ismertetésére és méltatására legközelebb visszatérünk.

A sazszergei választás. Tegnap későn este ért véget *Szászregyben* a képviselőválasztás. Mint a tegnapi táviratokból már előrelátható volt, dr. *Urmány Nándor* szabadalvüparti jelöltet választották meg a kerület képviselőjévé. Ellenjelöltje, gróf *Telesi Domokos*, aki szintén a liberális párt elveivel lépett föl, 83 szóval maradt kisebbségben.

A szabadalvüpart jelölésai.

Budapest, október 8.

Az országgyűlési szabadalvüpart ma este 4/8 órakor értekezletet tartott, melyen a párt kijelölt biztosságának javaslata alapján megejtette a jelöléseket a párt alelnöki, háznyagi és jegyzői tisztjének betöltése és biztosságának megalakítása tárgyában. A napirend előtt, báró *Podmaniczky Frigyes* a párt nevében üdvözölte *Szell Kálmán* miniszterelnököt a képviselőház mai ülésében tartott bátor, őszinte és hazafias beszédéért. (Hosszantartó, zájros eljenzés.)

Szell Kálmán miniszterelnök köszönetet mond a pártnak a meleg ovációért, amelyben bőséges jutalmát látja működésének. Ha valami megadta neki az elhatározás szilárdaságát ahhoz, hogy nyíltan, önéretesen és határozottan megmondja véleményét a ma felmerült kényes kérdésekről, úgy azt az a tudat adta meg, hogy háta mögött tudta azokat, akiknek bizalmára számít s hogy tudatában volt annak, hogy nézeteiben és elveiben e tekintetben is osztoznak. Ennek a támogatásnak birtokában ezután is mindig bátran és őszintén fog sikrásszállani és utolsó lehetőségig küzdeni fog közös elveikért. (Hosszas, élénk eljenzés.)

Azután az értekezlet a szabadalvüpart végrehajtóbiztosságában megüresedett tagsági helyekre megválasztották: gróf *Karásy Aladárt*, gróf *Satrály Sándort* és *Vancsó Gyulát*. A szabadalvüpart jelöltbiztosságában megüresedett tagsági helyekre pedig megválasztották *Falk Miksát* és *Rosenberg Gyulát*.

Majd megejtette az értekezlet a jelöléseket s *Szell Kálmán* miniszterelnök indítványára kijelölte az ujonnan alakítandó munkásügyi biztosság tagjait is, azonfelül hozzájárult az igazságügyi, közgazdasági, közigazgatási és földmívelési, valamint pénzügyi biztosság tagjai számának egy-egy taggal való leemeléséhez. A szabadalvüpart jelölésai a következők:

Alelnökök: *Tallian Béla, Daniel Gábor.* Háznyag: *Csávossy Béla.* Jegyzők: *Deodovics György, gróf Esterházy Kálmán, László Árpád, Nyegre László, gróf Telesi Sándor és Szécs Pál.*

Az I. bíráli-biztosságra a megüresedett tagsági helyre jelölték *Bónis Istvánt*, a II. bíráli-biztosságra megüresedett helyre *Bánhidy Antal* és a IX. bíráli-biztosságra megüresedett helyre *Rabár Endrét*.

A gazdasági biztosságra jelöltettek: *Baross Jusztin, Bíró Lajos, Kezer Miklós, gróf Keglevich Gyula, László Árpád, báró Nopcsa Elek, Ponory Sándor, Steiner Ferenc.*

A igazságügyi biztosságra: *Ballagi Géza, Heintz Hugó, Bernáth Béla, Erdélyi Sándor, Fabiny Teofil, Fluger Károly, Günther Antal, Gyóffy Gyula, Hódossy Imre, Issekutz Győző, Mandel Pál, Nagy Mihály, Neumann Armin, Papp József, Rabár Endre, Rohonyi Gyula, Sággy Gyula, Szivák Imre, Vancsó Gyula, Vesztér Imre.*

A kerényi biztosságra: *Babó Lajos, gróf Bánffy Miklós, Beck Nacseil, Botka Béla, Daróczy Aladár, Errett János, gróf Forgách Antal, Gorove László, báró Inkey József, Hollay Imre, Mihálovich Kornél, báró Perényi Zsigmond, Serbán Miklós, Szentiványi Árpád, gróf Telesi Gyula.*

A könyvtári biztosságra: *Blaskovich Ferenc, gróf Esterházy Kálmán, Hegedüs Loránt, Kammerer Ernő, Lendli Adolf, Mikszáth Kálmán, Pekár Gyula, Szabó Ferenc.*

A közgazdasági biztosságra: *Gróf Andrassy Tivadar, Baross Károly, gróf Bathányi Tivadar, Bedő Albert, gróf Hadik János, báró Harkányi János, Heltai Ferenc, Kabos Ferenc, gróf Károlyi Sándor, Nagy Ferenc, Neiszidler Károly, Neumann Armin, Rubinek Gyula, Sándor Pál, báró Solyomossy Lajos, Szabály Gyula, Rosenberg Gyula, gróf Wess Béla, Weisz Berthold, gróf Zichy Jenő, gróf Zselénzsky Róbert.*

A közigazgatási biztosságra: *Gróf Bathányi Lajos, Bonoza Miklós, Ehen Gyula, Fischer Sándor, Hammsberg László, Ivánka Oszkár, Janits Imre, Károlyi Antal, Kende Péter, Kristóffy József, Lator Sándor, Nyegre László, Perczel Dezső, Pattányzky Elek, Saacz Gyula, Soltész Nagy Kálmán, báró Szentkereszty György, gróf Tisza István, Török Bertalan, Ugron János, Zsambokrétí Emil.*

A kötelezőügyi biztosságra: *gróf Andrassy Géza, Bauer Antal, gróf Bethlen Balázs, Doboczkay Sándor, Eggenhofer József, báró Feilitzsch Arthur, Frey Ferenc, Halász Zsigmond, Konkoly-Thege Miklós, gróf Karásy Aladár, Knibinyi Géza, Knibinyi György, Latinovits Géza, báró Révay Gyula, Smialovszky Valér, Sréter Alfréd, Szentiványi Gyula, Vásárhelyi László, Vörös László.*

A kösoktatási bizottságba: Berzeviczy Albert, Dégen Gusztáv, Pészty Béla, Hertelendy László, László Mihály, Ováry Ferenc, Páldner Ferenc, Samassa János, Sághy Gyula, Sándor József, Szócs Pál, Tuba János, Werner Gyula.

A mentelmi bizottságba: Angyal József, Avrameszku Pachomius, Barosay Domokos, Bodóky Zoltán, Bogay Máté, Kabós Ferenc, Klubicszky János, Kubinyi Géza, Maróthy László, Percezel Dezső, Radovánovics György, Szemer Miklós, Szivák Imre, Tormay Károly.

A naplóírói bizottságba: Baghy Béla, báró Bánhidny Antal, gróf Bethlen Bálint, gróf Bethlen István, Borbély György, Drakullos Pál, Eremitis Pál, Fejér Antal, Ferubach Péter, Fogarassy Zsigmond, Hadzsy János, Háromy László, Kiss Ernő, Miksa Imre, Moleoz Dani, Molnár Károly, Pinter Sándor, Radovánovics György, Salamon Géza, Seemayer János, gróf Szitáry Sándor.

Az összehívhatatlansági bizottságba: Elnök gróf Andrássy Tivadar, helyettes-elnök Apáthy Péter, tagok: Angyal József, Heinoz Hugó, László Mihály, Ragályi Béla, Szentiványi Árpád.

A pénzügyi bizottságba: Gróf Andrássy Gyula, gróf Andrássy Sándor, Bedő Albert, Berzeviczy Albert, Csörghő Gyula, báró Dániel Ernő, Falk Miksa, Hegedüs Lóránt, Hieronymi Károly, Jakabffy Imre, Kammerer Ernő, Miklós Ödön, Neményi Ambrus, Pap Géza, Píukovich József, Rohonyi Gyula, Schmidt József, Seitovics János, Szerb György, gróf Teleki Sándor.

A számvizsgáló-bizottságba: Bősörményi Sándor, Fassie Tódor, Lupa Péter, Oberth Károly, Semsey Boldizsár, Ugron János, Vja Páter.

A vésztő-bizottságba: Bolgár Ferenc, Brezovay László, Chernel György, Domahidy Elemér, Gajári Géza, Gyórfy Gyula, Műnincz Aurél, báró Podmaniczky Frigyes, Radványky György, báró Solyomosi Ödön, Szeles József, Vészi József, Wolmer Tivadar.

A vizsgyi bizottságba: Bartal Aurél, Bodóky Zoltán, gróf Csekonics Gyula, ij. Jakabffy István, gróf Karásonyi Jenő, Kiss Ernő, Lázár György, Novák József, Stajevits János, Sulyovszky Rezső, gróf Teleki Gyula, Victoris Miklós, Solyomossy Ödön.

A zárszámadás-vizsgáló bizottságba: Bay Lajos, gróf Bethlen István, Haydin Imre, Horánszky Lajos, Kóbe István, Krescmar János, Mayer Károly, Mihályi Péter, Molnár József, Nagy Sándor, Nosz Gyula, Rónay János, Schmidt József, Székely György.

A földmívelésügyi bizottságba: Biró Lajos, gróf Dessewffy Emil, Dókus Ernő, Farkas Abraham, Hertelendy Ferenc, Ivánka Oszkár, Justh Ferenc, gróf Károlyi Sándor, Leidenfrost László, Lónyay Géza, Manasz György, Nedeczey János, Osztrouozky Miklós, Ragályi Béla, Rónay Ernő, Semsey László, gróf Serényi Béla, Simó Lajos, Telegdi József, Wittmann János.

A munkásügyi bizottságba: Ballagi Géza, Bekics Gusztáv, gróf Bethlen István, Biró Lajos, Blaskovich Ferenc, Bornemissza Lajos, Bujánovich Gyula, gróf Hadik János, báró Harkányi János, Hegedüs Sándor, báró Inkey József, Neményi Ambrus, Szaecellary György, gróf Serényi Béla, Seemayer János, gróf Tisza István.

KÜLFÖLD

A német centrum és a vámtarifa. Berlini hírek szerint a centrum az utolsó órában mégis csak hajlandó a vámtarifát elfogadni s ezt ezáltal a kudarcától megmenteni. A *Kölnische Volkszeitung*, a centrum egyik vezérlo orgánuma figyelmezteti a konzervatív pártot, hogy elutasító magatartásával ne buktassa meg a vámtarifát. A vámtarifa bukása tudvalevőleg a *szocialdemokrácia* diadallát jelentené, ami nagy befolyással lenne az új választásokra.

Köln, október 8.

Félhivatalos részről táviratozzák a *Kölnische Zeitung*nak Berlinből:

A kormány végre is kénytelen lesz engedni a konzervatívok követeléseinek a mezőgazdasági vámok tekintetében. A centrum sajtója felszólítja a konzervatívokat, hogy ne menjenek a véletlelég, ha csak nem akarnak elveszteni minden előnyt, amelyeket a vámtarifa terén a kormány javaslata tartalmaz. A kormány elmege az engedelmesség tekintetében a mezőgazdasági vámok kérdésében a legmesszebbmenő határig, ha alapos megfontolás után meggyőződik ennek jogosságáról.

Hamburg, október 8.

A *Börsenhalle* közlése szerint Bülow kancellár állítólag úgy nyilatkozott, hogy a minimális gabonavámtelemek emelése és a minimális tarifa kiterjesztése lehetetlen.

A boer tábornokok a kontinensen. A boer tábornokok, akik jelenleg Brüsszelben vannak, a belga főváros lakossága nagy órációkban részesül. Tegnap este 9 órakor a „Grande Harmonie” termében fogadták őket, s az alkalommal *De Wet* a következőket mondta: „Letették ugyan a fegyvert, de vannak békeföltételeink, melyeket ha lojalisan megtartanak, a mi jövőnk biztosítva van. Nem azért jöttünk Európába, hogy tüntetéseket provokáljunk, hanem hogy özvegyeink és árvánkat számára gyűjtünk. Az angol lapok azt állítják, hogy Dél-Afrikának rengeteg

nagy a marhaállománya. En azonban becsületszavramra állítom, hogy minden tönkrement.” Utána *Delarey* és *Botha* a háború borzalmait eszelték. *Botha* hangsúlyozta, hogy főképp azért tették le a fegyvert, hogy a boer fajt a kiirtástól megkímélik. Azután a tábornokok tiszteletére banket, színelőadás stb. volt. Ma és holnap Brüsszel nevezetességeit és a waterlooi csatateret nézik meg.

A *Daily Mail*-nek azt jelentik Brüsszelből, hogy a boer tábornokok nem tognak Vilmos császárnál kihallgatáson jelentkezni, mert nem hajlandók a berlini brit követet fölkiérni, hogy őket a német császárnál bemutassa.

Berlin, október 8.

A félhivatalos *Nordd. Allg. Ztg.* írja: Több lap azt állította tegnap, hogy a boer tábornokoknak a császár által való fogadása most már véglegesen el van határozva, ezzel szemben a következőket közölhetjük: Amikor a császárnak tudomására jutott, hogy a volt boer hadserg vezérei, *Botha*, *De Wet* és *Delarey* Berlinbe jönnek, szeptember 18-án kiadta a parancsot, hogy értesítsék a tábornokokat, hogy a császár hajlandó őket fogadni, feltéve, hogy Németországban minden angolellenes izgatástól tartózkodni tognak és a császárnál az angol nagykövet közvetítésével kihallgatásra jelentkeznek. Erre *De Wet* a maga és bajtársai nevében kijelentette, hogy elfogadják a feltételeket, amelyek mellett a császár őket fogadni hajlandó. Időközben azonban október 6-án Hágából érkezett hivatalos jelentés szerint a tábornokok megmondolták a dolgot és most aggályosnak tartják, hogy kihallgatást kérjenek, hanem azt várják, hogy a császár hívja meg őket, E szerint a kérdés negatív értelemben intéződött el.

Brüsszel, október 8.

Botha, *De Wet* és *Delarey* tábornokok ma délután Genbe utaztak. A tábornokok három kocsin hajtattak ki a pályaudvarra az utcán összegyűlt néptömeg lelkes tüntetése között. A rend fenntartásáról az utcán rendőrség és csendőrség, a pályaudvaron pedig csendőrség gondoskodott.

Az amerikai szén-inség. Ekkoráig még mind a két fél merően megmarad a maga álláspontján. A bányatulajdonosok, akik rengeteg készleteket halmoztak föl, nem is bánják, ha ez az állapot még pár hétig így tart, mert szünetet tiszteres áron adják el. Az a néhány száz ezer métermázsza szén, mit külföldről bevisznek, nem igen segít a szükségben s nem nyomja le az árakat. A nagyközönség rokonszenve mindjobban a munkások felé fordul. A széninség, mely immár valóságos nomzeti katasztrófa, borzasztó veszedelmeknek a csirját rejti magában, s kérdés, hogy még katonai óvintézkedésekkel is meg tudják-e akadályozni a zavargások kitörését.

A *World* mult hétfőn csak egy tudott megjelenni, hogy összes szerkesztéségi buratór iűtőanyagul hasznáta föl. A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a szén-importőröket a vámhivatalokban a legnagyobb kedvezményekben részesítsék. A pennszilvániai sztrájkolók közt különösen a magyar munkások vannak nagyon elkeseredve. Összesen százötvenezen sztrájkolnak és ezek közül nagyon sokan föl vannak feyverkezve. A kormány intézkedett, hogy a nyugalmat és a rendet ne zavarhassák meg. Newyork állam kormányzója behívta a milícia második ezredét, hogy megvédjé a Hudson-Valley-Electric-Railway-Company vagyonát a több hét óta sztrájkoló alkalmazottak ellen. Roosevelt elnök a Mitchellhez intézett üzenet közlése előtt majdnem két óra hosszat tanácskozott a kabinettel. Mitchell, a bányamunkások választmányának elnöke és a bányamunkás-egyesületek három kerületi elnöke ma jelen volt a National Association of Manufacturer gyűlésén, amely arról tanácskozott, hogyan lehetne a harconat véget vetni. Hir szerint a gyűlésen azt az ajánlatot is tárgyalták, amelyet Roosevelt elnök tett Mitchellnek.

London, október 8.

Mitchell, a sztrájkoló szénmunkások vezetője visszatámasította Rooseveltnél elnöknek azt a követelést a ajánlatát, hogy a sztrájkolók kezdjék meg újra a munkát s időközben követeléseiket terjesztsek egy bizottság elé. A békéltető tárgyalásokat folytatni togják.

Frankfurt, október 8.

A *Frankfurter Zeitung* jelenti New-Yorkból, hogy a bányamunkások szövetségének több mint 30 fők-egyesülete 30.000 taggal majdnem egyhangulag a sztrájk folytatása mellett nyilatkozott. Híre jár, hogy a bányatulajdonosok közt egyenetlenség tört ki.

New-York, október 8.

St.-Louisban egy millió dollár tőkével társaság alakult *fűtőanyag*nak előállítására. A vasutak mentén összegyűjtik a kiégett szenet és salakot, amelyet hordóként egy dollárért árusítanak.

HIREK

Budapest, október 8.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Szeptember 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Napióra. Kérjük azokat a tiszteit olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hir.** *Fülöp* kőburgi herceg tegnap este Budapestre érkezett. — *Csáska* György érsek ma a gyorsvonattal Budapestről a székhelyére, Kaloosára utazott. — Gróf *Szechenyi* Gyula, a király személye körüli miniszter ma este Budapestre érkezett.

— **Lónyay grófné Kőburg Luja hercegnőnél.** *Dreadnából* jelentik nekünk, hogy *Lónyay* Stefánia grófné Magyarországra utazóban *Dreadnaból* kiszáll és megátogatja a dr. *Pierson* szanatóriumában tartózkodó nénjét, *Kőburg Luja* hercegnőt. Londonból táviratozzák, hogy a grófné ma onnan Badenbe utazott.

— **Eulenbug herceg visszavonulása.** Berlinből telefonálják lapunknak: A bécsi német nagyköveti állás megüresedése tekintetében berlini jól értesült körökben arra utainak, hogy egyelőre csak az kétségtelen, hogy a nagykövet beteg. Vajjon egészségi állapota annyira megjavult-e, hogy ismét visszatérhet állásába, arról még nem lehet nyilatkozni. Abban az esetben, ha a nagykövet nyugalomba vonulna, *Wedel* gróftól, aki régebben a bécsi nagykövetségnél katonai attaché volt és *Lichnowsky* herceget emlegetik utódja gyanánt.

— **A beteg Salisbury.** *Milánóból* jelentik, hogy *Salisbury* volt angol miniszterelnök pár nap előtt itt áttutazott Nizzába, hol a telet tölteni tojja. *Salisbury* testileg megtört, görnyedve jár, arca vértelen és támasz nélkül menni sem tud. Melegtáskát rajta, hogy a betegség nagyon megviselte és ereje kimerült.

— **Vilmos császár francia rokonsága.** A párisi *Figaro* jól értesült forrásból azt a hírt közli, hogy *Vilmos* német császár ez idő szerint buzgóan nyomoztat francia könyvtárakban és muzeumokban a *Coligny*-családot illető okirtook után. II. Vilmos császár ugyanis, a *Figaro* szerint, női ágon rokonságban van a *Coligny*-családdal, amelynek egyik leghíresebb tagját, *Coligny Gáspár* tengernagyot 1572-ben gyilkolták meg Szent-Bertalan ejfeljén. Ez a rokonság okiratokkal mutatható ki.

— **Emlékünnep.** A pesti izraelita hitközség fiárvaházának imaházában folyó hó 12-én, budai Goldberger Károly halánapján esti 5 órakor em.ékiünnepély lesz.

— **A függetlenségi párt új körhelyisége.** A függetlenségi és 48-as párt új körhelyiséget bérelt ki, melynek berendezésén most dolgoznak. Az új körhelyiség minden tekintetben megtelel egy nagy testület igényeinek, a tagok megtalálják ott kényelmüket, de azonkívül zavartalanul tanácskozhatnak is, ami a mostani szük helyiségben alig volt lehetséges. Az új kiubhelyiség az Erzsébet-körút 35. szám alatt van. Az átkötözés a *jövő szombaton* fog megtörténni.

— **Egy Tisza-híd áttolása.** *Algyő* mellett a Tiszán átvonuló vasuti hidat a m. államvasutak igazgatósága újra építette, illetőleg a régi hid mellett új hidat építettek, a régiből csak a középső 1044 méter nyúlás vasrészhidat tartották meg. Miután az új hid teljesen elkészült, a régi hidat az új oszlopokra f. hó 14-én tolták át. Ennek a rendkívül érdekes műveletnek megszámolése végett a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet kirándulást rendez. A társaság 13-án hétfőn délután indul Budapestről, Szegeden meghál, kedden délelőtt utazik Szegedről *Algyőre* és ugyanaznap este érkezik vissza Budapestre. A hid áttolása folytán a szeged-nagyvárad vonalon hajnali negyed 4 órától fogva 24 órán át az összes személyszállító vonatok mind a két irányban csak a hidig, illetve a hidtól fognak közlekedni. Az utasok átszállással, a posta, podgyász és 50 kilogrammot meg nem haladó súlyú gyorsáru-darabok áthordással továbbíthatnak.

— **Békésmege kegyelete.** *Békésvármegye* a köznap tartott őszi közgyűlése *Lukács* György főispán előnlökésével elhatározta, hogy *Kossuth* Lajos emlékéét jevgzőkönyvben megörökíti s *Erzsébet* királynénak a vármegye székhelyén szobrot emel.

— **Az állam nyelv jussa.** *Liptómege* mai közgyűlésén *Stodola* Emil ügyvéd az ellen a rendelet ellen beszélt, mely a vallástannak a harmadik elemi osztálytól kezdve magyar nyelven való tanítását kötelezővé teszi. *Semerecsányi* Arisztid főispán kioktatta a pánszlv ügyvédet, hogy senki sem akarja a nemzetiségeket anyanyelvüktől megfosztani, hanem érdeke a haza minden lakosának, hogy az állam nyelvvel és az ezzel járó előnyöknek birtokában legyen.

— **Házasság.** *Buchhalter* Dávid szentistván-bak-sai földbirtokos eljegyezte Budapestben *Neumann* Karolin urhölgyet.

— **Az első nap a Házban.** A vihar előtt esőndes volt az idő. Az ószi napugár csillogott a Duna vizén, apró gózhajók siklottak ide s tova rajta s a nagy parlament kupoláján röpködtek a lobogók. Az Alkotmány-utca felől robogva érkeztek meg az elegáns kocsik, belőlük uri dámák s urak szálltak ki s a portás — egyetlen régi butora a régi Háznak, a régi szeretetreméltósággal fogadta az érkezőket. A portásról tulajdonképpen illenék bővebben megemlékezni. Ő elvlegre is szintén az új berendezéshez tartozik s bár régi butor, de újra van főtve. Pompás általvetőjén csillog az ezüst himzés s a bitoros selyemmel kibélelt magyar korona. Fején struccollas kalpag s szemében a boldog, nemes hit, hogy ő itt a hivatás embere. Nélküle ma nehéz volna eligazodni s ő az egyetlen, aki az új Házban, amint mondta: kiismeri magát. Ő ma nagy ember volt, a helyzet ura, aki méltóságos és kegyelmes uraknak mutatja meg a boldogulás útját. Emmellett a szegényebb fajtát sem nézi le. Tudja, kinek milyen hang dukál s gyönyörűség hallgatni, hogy miképpen finomodik meg hangja a szerint, amint a tekintély létráján alacsonyabban, vagy magasabban álló ember közeledik feléje. Es milyen ismeretei vannak a testtartás intimitásai terén. Hogy biccent, ha a demokraták jönnek, hogy szalutál, ha függetlenségiak vonulnak el előtte, hogy hajlik meg, ha a néppártiak lettenek el előtte s mint török derékban kettő, ha a kormánypárt embereit látja közelni. Milyen iskolája van ennek az embernek s milyen tudással intézi nagy és fontos hivatását. A mellette álló rendőr merev ember. Egy kissé el van fogdva s bár nem tudja, de érzi, hogy történelmi fontossága van annak, hogy ma ő áll posztján ebben a kapuban, ahozá most lassan fölvonulnak a viharadarak. Két fiatal függetlenségi honatya jön gyalog. A följárót szídják.

— Csupa stíl ez a palota — mondja az egyik. De a följáró olyan keskeny, hogy a gyalogos ember el sem fér rajta.

— Hja! mondja a másik — ez a Ház nem a gyalog embernek készült. Ide csak kocsin juthat, aki ur.

A két gyalogos ember azonban mégis csak eléri a fényes följáró csarnokát gyalogszerrel is. Odabent már tele van a lépcső bekötött szemű emberrel. Legalább olyanformán bandukolnak, mintha be volna kötve a szemük. Így kőborolhatt valamikor a mese hőse a tündérország kertjében.

Odafönt már jobban eligazodnak az emberek. Ahol folyosó van — gondolják — ott kell lenni az ülésteremnek is. Csak hogy folyosó olyan sok van s ülésterem csak egy. S most neki indulnak a vastag, puha, süppedékes szőnyegen, hogy fölfedezték ezt az egyet.

— A távolságok tulságos nagyok — magyarazza valaki. Ez nem olyan intím hely, mint a régi volt.

— Egy csöpp füstfelhő sem látszik sehoh. Itt nem is esik jól az embernek a politika.

Mások a cugról beszélnek. A cugról, mely okvetlenül nagy szerepet fog játszani a magyar parlamenti élet történetében.

A büffében nemesak pompás ennivált, de eugot is lehet kapni nagyon olcsón, — viccelődik valaki, de azért kényelmesen helyezkedik el a nagy angol borszékenek s szinte áhítattal eszi a Drechsler pompás főzjét.

Ez az ember már itthon érzi magát. Terített asztal, jó bor s jó étel — ezek a régi Házból vándoroltak át. Csak a cug az, ami új.

Es új a hideg is. Nem az ószi hideg, amely pirosa csipste a karnatra érkező asszonyok orráját, hanem az, amely lassankint megdermeszti a lelkeket. Az emberek nagyon messze esnek egymástól. Széll Kálmán szinte vicinális koncessziót ígért annak, aki bevezeti a folyosókra azt a gözöst, melyen hamarosan közeledni lehetne. A nagy arányok lerombolják a közvetlenséget odakünn s bizonyos, hogy az új folyosó már nem lesz az a kényelmes, összebúvársra alkalmas, melegező hely, ahol anekdoták fordulnak ki a szivarfüstből s ahol a félhomályban olyan jól esett apró intrikák szálát szővögetni.

— **Hálósóvgú párba.** Karlsruhában, mint ottani tudósítónk táviratozza, ma pisztolypárbaívot két diák s egyiküket haldoakolva vitték kórházba. A boldogtalan ifjút Reinsak hívják és a íreburgi diák-szövetségből való, ellenfele, aki sérletlen maradt, a karlsruhei diák-szövetség tagja.

— **Ünnepi imarend.** A pesti izraelita hitközség előjárósága az engedzletolnapi ünnepi istentisztelet idejét a következőképp állapította meg: *A dohány-utcai templomban:* Jom-kippur előestéjén, október 10-ikén délután 5 órakor. Reggeli ima és muszat 7 órától 1 óráig, 1—³/₄ óráig imáest. Mincha ³/₄ órakor. *A rombach-utcai szinagógában:* Jom-kippur előestéjén délután 5 órakor. Reggeli ima délelőtt 6—10¹/₂ óráig, 1—³/₄ óráig imáest. Muszat ima ³/₄ óráig, 1—³/₄ óráig, 11-ik szünet ³/₄—4 óráig. Mincha 4 órakor. *A pótl- és magán-imaházakban:* Jom-kippur előestéjén délután 5 órakor. Reggeli ima délelőtt 6—¹/₂ óráig, 1—³/₄ óráig, 11-ik szünet ³/₄—4 óráig. Mincha 4 órakor. A templomba csakis beléptijegyek előmutatása mellett lehet belépni.

— **Uj bankók.** A bécsi *Zeit* azt újságolja, hogy még e hónap folyamán forgalomba hozza az Osztrák-Magyar Bank az új ézerkoronásokat, január közepén pedig az új ezerkoronásokat. Ötszázkoronások, amelyekről az újságok beszéltek, nem lesznek. Mivel az új huszkoronás bankjegyek oly kezdetlegeseek, hogy csak némileg is ügyes hamisító könnyen utánozhatja, ezeket is ujakkal fogják kicserélni az ezerkoronások kibocsátása után. Az idézett lap szerint az új bankjegyek a technika legmagasabb színvonalán fognak állani, s ezt annak az új guillocheirozó gépnek köszönhetni, melyet a bécsi államnyomda számára szerkesztettek. Az ezerkoronásokon lesz egy rajzbeli fogás, melyet soha senki sem lesz képes utánozni, úgy hogy a legügyesebb hamisító is cserbenhagyja a mestersége. Az emittelt lap még azt is jelzi, hogy az ezerkoronások művészi kivitele teljesen el fogja útni az eddigi szokástól, mert rajza legmodernebb szecesszionista stílusban készült.

— **A velencei nemzetközi diákértekezlet.** Csak most tudódott ki, hogy a velencei nemzetközi diákértekezleten a románok összes javaslatai megbuktak, így a *Wlassics* miniszter és dr. *Ludwig* elnök ellen irányuló rosszálási indítványok is, amelyeknek napirendre tűzését dr. *La Spadana*, a magyarok lelkes barátjának fellepése következtében már az előértekezlet mellőzte s midőn *Xeni* egyetemi hallgató erre azt indítványozta, hogy vegyék örömmel tudomásul az elnök lemondását, *Jacchia*, az értekezlet vezetője szigorúan megróttja az indítványozót. Az értekezlet egyszerűsind kijelentette, hogy *Ludwig* elnök helyesen magyarázta az alapszabályokat, amikor a magyar állampolgárok kötelekébe tartozó *Scwrtu* oláh diákok nem ismerte el a román osztály elnökének. Végül elvetette az értekezlet a románoknak azt a mindig hangoztatott kívánságát, hogy az egyes osztályok nemzetiségi alapon alakuljanak és kimondta az állami keretek szerint való szervezkedést. Nagy érdeme van e határozatok meghozatalában *Provansal* francia osztályelnöknek, aki fényes szónoklatokban kelt védelmére a magyaroknak és álláspontját diadalra is vitte. E határozatok következtében megszünt a romániai zsidók külön osztálya is és az értekezlet kötelezte a románokat, hogy zsidó kollégáikat is vegyék fel osztályukba, vagy lépjenek ki egészen a *Corda Frates* szövetségből. A románok különben oly ellenzéken viselkedtek, hogy még olasz párhíveik barátságát is elvesztették s mivel az olaszok mint vendégeiket kellő megtűrésben nem részesíthették őket, tüntetőleg *visszatartották Bukarestbe való meghívásukat* és noha már kétszázalán többen jelentették be részvételüket, az utolsó pillanatban majdnem mind visszavonták jelentkezésüket, úgy hogy a kirándulók száma tizenkettőre zsugorodott össze. Ezek tegnap teljes rendben át is utaztak fővárosunkon a román diákokkal és hogy a lecke még keserűbb legyen, *Jacchia* olasz osztályelnök, *De Daninos* és még 14 olasz diák, *Provansal* francia elnök *Andriou* alelnökkel és 12 társával tüntetőleg *Budapestre utazott*, ahozá ma reggel meg is érkeztek. A vendégeket a budapesti diákok rendezőbizottsága fogadta és kalauzolja.

— **A leánykereskedés ellen.** *Majna-Frankfurt*-ban a leánykereskedés dolgában összehívott kongresszus tegnap ismerkedő estéjén *Adiekes* főpolgármester üdvözölte a kongresszus tagjait Frankfurt város nevében. Üdvözi a kongresszus jó és nemes törekvéseit, amelyekben az idealizmus jeleit látja, amely az összes nemzeteknél előre kelt és itt a legmodernebb kérdésekben érvényesül.

Gróf *Keller* kamarás a német császár nevében üdvözi a gyűlést, különösen a küldötteket és azt mondta, hogy nagy örömmel lát német időskorú összegyűlni férfiakat és nőket az egész világból oly nagyjelentőségű nemzetközi ügy tárgyalására, amelyet a német császár állandóan ügyeimmel kísér. Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a kongresszus hozzá fog járulni a szerencsétlen leányok kiszabadításához. *Tirkon* titkos követelségi tanácsos a külügyminiszteri hivatal nevében és a bírodalmi kancellár megbízásából üdvözi a kongresszust, kiemelve a kormányzat s a kongresszus törekvéseit iránt tanúsított jóindulatát. *Beranger* francia delegátus a francia köztársaság üdvözlését tolmácsolja és köszönetet mondott *Kellernek* a német császár nevében kifejezett üdvözlésért. *Aberdeen* lord az angol király üdvözlését adta át a gyűlésnek és megjegyezte, hogy Angliában éppen oly érdeklődéssel viseltetnek a kongresszus tárgyai iránt, mint Németországban s köszönetet mondott a szives vendégiasításért. *Scapurov* az orosz cár üdvözlő táviratát olvastá föl. Az üdvözlést követő lakomán *Adiekes* főpolgármester a német császárt, *Landquist* tábornok pedig a kongresszus tagjainak szuverenjét üdvözölte.

A délutáni ülésen a kongresszus hozzájárult a júliusi értekezlet határozataihoz és a résztvevő kormányoknak köszönetet mondott.

Mayr (München) indítványokat nyújtott be, melyek szerint a büntető törvények revíziójánál az erkölcs elleni deliktumok büntetésében nemzetközi egyenlőségre kell törekedni. Az indítványt az országos bizottságokhoz utasították. *Werher* főrabbi (Mün-

chen) a leánykereskedés kísérletének szigorú meg büntetését kéri.

— **Az uradalom és a tanító.** Csóka, tornálmegyeyi község területén van egy *Lőrincz-jalva* nevű kertésztelep, két nagybirtokosnak, *Lederer* Arturnak és *Károlynak* a tulajdona. Ezen a telepen körülbelül kétszáz iskolaköteles gyermek van. A tanítójuk, *Csaldary* Alajos, egy szegedi újsághoz fordult most azzal a kérelemmel, hogy csináljon végre valamit a sajtó a érdekében, mert minden egyéb fórumnál süket fülekre talál a panaszával. Az a baja, hogy az anyjával és a nővérével egyetemben egyszerűen az éhenhalás elé néz, mert felszándozta őta minden követelése vagy rimázkodása dacára nem tud félkrajcárt se megkapni a fizetéséből. Az uradalom egyszerűen nem fizet. Nem teszik neki fizetni és tanfelügyelő és közigazgatási bizottság meg bármilyen egyéb fórum se hajlandó csak egy lépést is tenni azért, hogy a pénzéhez segítse a szegény tanítót. Jellemző eset. Kívánatos, hogy tudomást vegyen róla a kultuszminisztérium is. Ha egyébrt nem, már csak a kétszáz iskolaköteles gyerek érdekében is, mert végre is a tanító egyszer csak megubna a gazdag uradalom szomszédságában a kopialást és faképnél hagyja az iskolát. Nem is volna esoda.

— **A Tátra-kávés rágalmal.** Lapunk mai számában a szerkesztőség tudta nélkül egy nyiltéri közlemény jelent meg, amelyben a Tátra-kávéház tulajdonosa durván megvédőja a budapesti napilapok rendőri rovatvezetőit. E gyanúsítás érthető megbotránkozás keltett az érdeket hírlapírók közt és ma a *Rendőri Rovatvezetők Szindikátusa* elhatározta, hogy sajtópórt indít *Grüner* Jaques kávé ellen. A legnagyobb készséggel adjuk közre a testület üléséről szóló alábbi jegyzőkönyvet:

Jegyzőkönyvi kivonat a Rendőri Rovatvezetők szindikátusának e hónap 8-ikán tartott üléséről:

1. A Rendőri Rovatvezetők Szindikátusa tárgyalás alá véve a Testületen ejtett ama sérelmet, amely a *Udapesti Napló* és a *Pester Lloyd* című napilapoknak e hónap 8-iki számában *Grüner* Jakab, a Tátra-kávéház tulajdonosa által közzétett nyiltéri közleményben foglaltatott, a következő határozatot hozta:

A szindikátus köszönettel tudomásul veszi *Véssi József*, a *Budapesti Napló* főszerkesztője részéről történt ama bejelentést, hogy az említett nyiltéri közlemény a szerkesztőség tudta nélkül jutott a lapba, és hogy e nyilatkozatról ő maga is a legnagyobb felháborodással csak másnap értesült a lapból.

A *Pester Lloyd* szerkesztősége ugyancsak sajnálatát fejezi ki a fölött, hogy *Grüner* Jakab nyilatkozata a lapba belekerült. Erre vonatkozólag a szindikátus elégtétellekppen elogadja, hogy jelen jegyzőkönyvi kivonat a *Budapesti Napló* és a *Pester Lloyd* e hónap 9-iki számában közzétessék.

2. *Grüner* Jakabbal szemben a szindikátus a megtörő lépéseket folyamathoz teszi és ellene nyilván rágalmazás és becsületsértés miatt sajtó-ügyi jelentést tesz.

Egyben saját hatáskörében el fog járni annak kipuhatolása végett, hogy *Grüner* Jakab, mely uton szerzett vizsgálat alatt lévő ügyről olyan biztos tudomást, amelynek alapján a nyiltéri közleményt közzétette.

— **Lelet a régi görög korból.** *Athén*-ből táviratozzák: *Chaeroneából*, a *Kethisos* völgyében az ásások közben felfedezték azt a helyet, ahol *Plutarch* szerint a macedoniaiak oltomelték a chaeroneai ütközetben (Kr. e. 338.) elesett halottait. Számos jókarban lévő csontvázat találtak, valamint egy ugynevezett *Sarissa*-lándzsát is.

— **Düledeső palota.** *Párisból* írják: *A Grand Palais*, melyben a múlt évben a világ összes művészeinek kiállítása volt, összeomlással fenyeget. Az épületen, egész hosszában, veszedelmes repedések látszanak. Az építések azt mondják, hogy a Szajna vizének beszivárgása okozza a bajt. A palota kijavítása nyolcszázézer frankba kerülne, de a pénzügyminiszter csak kétszázézer frankot hajlandó rendelkezésre bocsátani. A párisi lapoknak a híré, egy párisi távirat szerint, az illetékes hatóságok megoálják olyképpen, hogy a nagy művészeti palotán komoly építési hibákat nem észleltek.

— **A budapest-berlini expresszvonat.** Berlinből táviratozzák, hogy a berlin-budapest-constantinápolyi expresszvonatot *beszűniketik*. Ma közlekedett Budapest és Berlin között az utolsó expresszvonat. Harmadfélv előtt nagy várakozással és mint emlékszőnk, még nagyobb dikciózással rendezték be ezt az expresszjáratot és az első expresszvonat Berlinből miniszterekből és más nagynevű férfiakból álló társaságot vitt a magyar fővárosba. De a reménykedések nem valósultak és az expresszvonatot, amely eleinte hertenként kétszer közlekedett, később már csak egyszer járták. Azonban még így sem volt elegendő utas, sőt az utolsó utra már egyetlen jelentkező se volt.

— Felekezeti türelmetlenség. Zimánd-köz aradmezei községben a polgárság iskolát akar fölláttatni. Hogy szükség van rá, azt az bizonyítja, hogy kétszáz aláírással hívták meg az iskolába tanítóknak az új magyar embert. A község előjárására is elegendő szükségnek tartja az iskola fölláttatását s ezzel az ajánlólevéllel kísérték a község polgárait azt a körölményt, amit a közigazgatási bizottsághoz intéztek az iskola érdekében. A bizottság belátta, hogy a kérdés méltányos s mindössze csak egy hang szólalt föl, nem is annyira az iskola, mint inkább a tanító ellen. Gróf Zselenszky Róbert ur megkérdezte a tanfelügyelőtől, hogy micsoda vallásu ember az, akit tanítóül kiszemelték? Mikora tanfelügyelő megadta a választ, hogy: zsidó — a gróf elsavanyodott ábrázattal kérdezte meg, hogy nem volna-e jobb valami más vallásu tanító után nézni. — A bizottság tagjai lehurrogták a gróft s a méltatlankodás lecsillapodása után *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tag és *Urdán Iván* főispán alapos leckével szolgált a grófnak arra való névezést, hogy Aradmezei tanácskozási termébe nem lehet bevinni a felekezeti gyűlölséget. Hiábavaló az ügyeket. Azután egyhangulag elfogadták a tanfelügyelő előterjesztését, amiben persze a tanító zsidósága ellen semmi kifogás sem foglaltatik.

— Elűlyedt gőzös. Brémából táviratozzák: A *Kronprinz Wilhelm* német gőzös ma reggel a csatornában *Beachy-Head* mellett összeütközött a *Robert Ingham* angol gőzessel és az utóbbi elűlyedt. A legénységet két ember kivételével, akik odaveszték, a *Kronprinz Wilhelm* felvette és Southamptonba partra szállította. A *Robert Ingham*, egy 572 regisztertonna kis gőzös, a Tyne folyóra akart behajózni. A *Kronprinz Wilhelm* nem sérült meg és délután Southamptonból tovább ment Cherbourgba.

— A toronyőr és a Campanile. Maholnap újra régi pompájában áll az új Campanile, de az emberek, különösen a velenceiek folytonosan azon töprengenek, hogy hát voltaképpen miért is dől össze a régi. Egyszer az alap súlyyodése, mászor a pilóták gyöngegsége volt az ok, harmadszor pedig — ez az utolsó — a toronyőr az oka, hogy a Campanile összedől. Mert mit csinált a toronyőr? Nem csinált egyebet, mint hogy folytonosan vékonyította a Campanile tövének a falát, hogy így a saját lakását bővítsse. Ez az önzés okozta végül azt, hogy Velence büszkesége összeomlott. Furesának furesa az ok, igaznak bizonyára nem igaz s lényegesnek egészen lényegtelen, hiszen régi Campanile uincs már, új pedig lesz.

— Diplomatóból bankár. Londonból táviratozzák: Gróf *Hatzfeld* Herman Pál, a volt német nagykövet fia, aki hosszabb ideig diplomácián pályán volt s legutóbb a párisi német nagykövetségen működött, kilépett a diplomáciai szolgálatból. Gróf *Hatzfeld* jelenleg egy londoni nagy bankház beltagja.

— Halál a pénztár előtt. *Prohászka* Nándor hetvenéves nyugalmazott pénzügyi tanácsos, aki *Tárnok-utca* 22. szám alatt lakik, ma délbán a budai kereskedelmi bankban szelvényeit akarta beváltani. Amint a pénztár előtt megjelent, megtanorodott és élettelenül zuhant a földre. Orvost hívták, aki már csak a halálát konstatálhatta. Valószínűleg szívizélhűdés ölte meg. Holttestét a törvényesül orvostani intézetbe szállították.

— A paksi katasztrófa emlékéje. Azon a helyen, amelyen 1857. június 18-án több mint 200 paksi ember a Dunába jut, kőkeresztet állítottak. A kőkereszt ünnepélyes felszentelése e hó 19-én lesz.

— Holttest a bokrokban. Borzalmas felfedezése jutottak tegnap délután a rendőrök a Hírvősvölgyben. A villamos végállomástól nem messze, a *Szeg kútjának* elnevezett hegyalján egy erősen felszósztalnak indult férfi-holttestet találtak a bokrok között. Nyomban jelentést tettek a kapitányságnak, a honnan egy tisztviselő s a rendőrorvos jelentek meg a helyszínen. A rendőrorvos megállapította, hogy a holttest mintegy két-három hónapja fekhetik a bokrok között. A fejét a víz löve, és ez a lövés okozta a halálát. A zsebében 35 filléres levélbélyeget, egy kis naptárt és egy papírseleket találtak, amelyre a következők voltak írva:

— Kérem alázattal, ne boncoljanak.
A holttest annyira feloszósztalnak indult, hogy személyleírását nem tudták felvenni. Azonban annyit megállapítottak, hogy úri ember lehetett. A revolvert, amelyből a lövés eredt, sehol sem találták meg. A revolvert azt hiszi, hogy az illető ügyvitelossá lett, a revolvert pedig valaki ellopta. A holttestre eddig azért nem akadtak rá, mert sziklák között, sűrű bokrokban fekték. Most, hogy az őszi szél megritkította a bokrok lombját, egyszerre előtűnt a holttest, amely 35-40 esztendő emberé lehet.

— Szétrobbant tarackgránát. *Spezzidó*l táviratozzák, hogy a panigalicai puskaporraktárban szétrobbant egy tarackgránát, minek következtében öt ember életét vesztette és kettő megsebesült. Nehány órával később ezek is belehaltak sebeikbe.

— Dühöngő örlüt. *Kis-Szent-Mártonban* *Mikulás* József kis-szent-mártoni lakos örlütéségi rohamban három ember revolverlövésekkel súlyosan megsebesített. A dühöngőt, kinek megtekintése nagy erőszékre került, tébolydába szállították.

— Körözött gyilkos. Az aradi rendőrkapitány-ság gyilkosság miatt körözti *Agoston* Lajos 24 éves fiatalembert. *Agoston* elmebeteg, magas termetű, 171 centiméter magas. Koponyája hátul belapított, homloka alacsony, arokifejezése változó. Ruhája kávésbarna kamarn-kabát, sötét nadrág, csúcs fekete cipő. Gallérija nincs. Csak a szép beszédre hallgat. Elmebaj tünetei csak időnkint mutatkoznak rajta.

— Az osztályosorszátek husasa. Az osztály-sorszátek mai husasan *készítésre* koronát nyert 40406; *harmincezer* koronát 16507; *ötezer* koronát 26829 70392 90314 82742; *kétezer* koronát 797 6441 7048 55211 30071 87719 75032 78501 35533 55202 70620 69148 93889 99863 47744 76277 37008 25426 7968 19849 50165 92100; *ezer* koronát 9639 74486 6883 18575 23267 24522 93585 99895 49718 61527 87089 9879 8764 41266 48754 51267 57379 84607 23557 23005 33597 65524 65533 66924 69932 69779 77817 77553 82990 95187 1703 3731 10655 16406 36928 38834 68381 72890 78716 85006 96586 96510 23216 25770 29220 34415 40343 44903 51426 65709 66434 78658 82137 84898 99671; *hátszó* koronát 7760 24814 70296 80042 37747 99598 8873 15249 26884 50841 80292 85865 95168 81708 10573 11059 2478 26128 37919 50214 71059 81740 9310 29223 36031 53306 53634 64629 89286 96305 9619 25040 51248 52306 54002 60529 78957 95071 95497 18777 22777 38870 54178 59694 72982 81495 84265 85134 86822 90698 95247 2162 10683 12806 16325 30970 37253 50593 85138 91699 94274 számú sorsjegyek.

(x) **Makacs baj** a csusz és kőszvény, de gyógyítása a Zoltán-féle kenőccsel biztos. Úvegje 2 korona. Zoltán gyógytárában, Budapest, V. Sétány-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) **Kávé-, tea- és rum-különlégségek** legolcsóbban kaphatók *Fratelli* Deisinger-cégnél Budapest, Ferenciek-tere, királyi bérpalota. Raktárak Fiume, Triest.

FŐVÁROS

(*) **A főváros közgyűlése.** A főváros törvényhatósági bizottságának mai közgyűlésén két interpelláció volt a napirend előtt. Az egyik *Gelléri* Móré, aki természetesen megint a tisztos magyar ipar érdekében szállt síkra és szigorú megrendszabályozását követelte a fővárosban veszedelmesen szaporodó zugvendéglőknek, amelyek csak az erkölcsatlenség melegágyai. A másik interpellációban *Sánnegi* Vilmos az inkompatibilis városatyák névsorát követelte a polgármesteriől, aki ma még egyik interpellációra sem adta meg választát.

A napirend során elintézte a közgyűlés a gelléri-hegyi kioszk és a Hunyadi-téri vásárosnokban levő vendéglő berletének ügyét, a VIII. kerületre tervezett új patikákra vonatkozó kérvényeket elutasította, csak a Múzeum-körútra szánt gyógszertár kérdését adta ki újabb tárgyalás végett a tanácsnak. Egyhangulag elhatározták, hogy tíz évi kiterjesztését kéri az adómentességnek az eskü-téri hid környékén épülő házakra.

Az adóösszeolamló-bizottságra *Véri* Károly is bevalasztották, de a belügyminiszter *Véri* megválasztását megsemmisítette az alapon, hogy adott nem fizet. *Polónyi* Géza hosszabb beszédében támadta az adófelügyelőség eljárását s javasolta, hogy ennek és az ehhez hasonló visszaéléseknek a megakadályozása végett intézzenek föiratot a belügyminiszterhez. A közgyűlés ezt egyhangulag elfogadta.

Hozzájárult a közgyűlés ahhoz, hogy a *Fühermóniai Társaságnak*, a megvont 6000 korona szubvenció kárpótlásaként, ezentul díjta anul engedjék át a pesti Vigadó termet.

A *tüzoltóság létszámának* a szaporításával fölmerülő összegek néve, ilőlhiva a közgyűlés a pénzügyi és gazdasági ügyosztályt, hogy ennek a jövő évi költségelóirányzatba való tövételei gondoskodjék.

Megszavazott a közgyűlés harminchétezer koronát negyvenegy köztétékonyági elintézetnek és egyesületnek.

Föllebbezések és nyugdíj-ügyek elintézése után, a közgyűlés este hét órakor véget ért.

SZINHÁZ, ZENE

**** Mátyás király-ünnep a színházokban.** A Mátyás király szobornak kolozsvári leleplezése alkalmából a *Nemzeti Színház* egy régi magyar író emléket üjítja föl, *Balogh* Istvánét, ki a negyvenes években több, akkoriban igen kedvelt és sokáig fennmaradt darabbal gazdagította a *Nemzeti Színház* és a vidéki színpadok műsorát. A *Ludas Matyi*, *Politikus csizmadia*, *Cserny Gyurka* népies színművek az összes színpadok bejáraták, s eredetiségükkel, tőségükkel magyarságukkal nagy népszerűségnek örvendtek országszerte. Legkíválóbb darabjainak egyike a *Mátyás diák* című népszínmű volt, mely 1843-ól kezdve 1863-ig állandó műsordarabja volt a *Nemzeti Színháznak*; 1867-ben elvontatták föl újra, s 1872-ben adták utolsó ízben, 53-adszor. Előadása, teljesen új személyzettel, vasárnap délutánra van kitűzve. Ugyancsak a *Mátyás-ünnep* alkalmából vasárnap este *Szigligeti* Ede színműve.

Mátyás király lesz kerül színe. Az ünnepi estét *Jókai* Mórnak a szoborleleplezés alkalmára írott *Prologja* vezeti be, amelyet *Fái Szeréna* szaval el. — A *Magyar Színházban* a rendezési elnök elnök kezdete előtt *Hidvéghy* Ernő elszavalja *Balla* Miklósnak *Mátyás király emlékezete* című alkalmi költeményét. A szavalt után a *Sötét kamra* bohóság kerül színe. A darab, amely *Benidner* Nándor két zenészművel külföldön a második felvonásbeli fánobetéttel, újabb hatóságokkal gyarapodott, gyorsan halad előre huszoneötödik előadás felé s a hét mindenes estéjén színekerül.

**** A Népszínház bemutatója.** A *Népszínház* eredeti újdonsága, *Faragó* Jenő és *Larna* László regényes nagy operettjének szombati bemutatója iránt nagy az érdeklődés s a mai jelmezes háziópróba után itélve, a *Casanova* be is váltja majd a hozzátűzött reményeket. A darab három felvonásában: az iju, a megér-fiasodott és az etele aikonyához ért Casanovát állítja elénk a szerző; s az életkoroknak megfelelőek szerelmi kalandjai. A híres kalandor életének legérdekesebb momentumait ösmerjük meg így. Casanovát *Nydrái* Antal, a hármas nő főszerepet *Kury* Klára játszza; jó szerepekhez jutottak meg; *Kápolnai* Irén, *Vizvári* Erzi, *Dóri* Margit, *Harmath* Ilona, *Szirmai*, *Kovács*, *Raskó* és *Szerdahelyi*. A balletkar az első felvonás nagy tarsangi mulatságában s a második pavannétán-cában vesz részt. Nygalhasúnak ígérkezik a *Kápolnai* Irén magántánc is. A darabhoz teljesen új kiállítás készült. Különösen diszesek az előjátékban az utcai olasz énekesnők ruhái és az első felvonás tizenkét ballettáncosának fényes selyem-bohókostümje s nyolc diszes polcinello kosztüm, ezek képezik *Kury* Klára kíséretét a felvonásban. A második felvonás XV. Lajos korabeli, kiválóan diszes és értékes rokokó jelmezekben bővelkedik s különösen feltűnő lesz *Szirmai* párisi kintüntetést nyert brokátlól készült díszöltönye, amelyen XV. Lajost fogja személyesíteni, valamint a hat apród diszes kék arany-brokat jelmeze, ezek képezik *Kury-Pompadour* kíséretét s ugyanitt a ballett rokokó-öltözékei fognak feltűnési kelteni.

**** A magyar zeneszerzőkhoz.** A *Fühermóniai Társaság* jelkri mindazon hazai zeneszerzőket, kik műveiket a jövő évadban akarják előadni, hogy azokat 1902. május 1-ig nyújtsák be a *Fühermóniai Társaság* titkári hivatalának (Operaház). Később érkező művek nem vételnek figyelembe. Minthogy az idei *Fühermóniai* hangversenyekre előjegyzett bérletek közül még néhányat nem váltottak ki, a *Fühermóniai Társaság* kéri az illető bérletit, hogy jegyeiket azonnal sziveskedjenek kiváltani, mert azok tovább már nem tarthatók vissza. Az érdeklődés az idei évad iránt oly nagy, hogy az összes I. rangú körszékek, zenekari és pamplagülések, tükfőlyosok és karzat már bérletben elkeltek. A többi helyekre még lehet bérletit *Méry Béla* zeneműkereskedésében (Andrássy-ut 12.).

**** A salameai bíró reprice.** A *Nemzeti Színházban* holnapután, pénteken leleplentésre kerülő *Calderon*: *Salameai bíró* című verses színművének szereposztása a következők:

Pedro Crespo — *Ujházi*. Izabel — *Márkus* Emilia. Juan — *Dessó*. Don Alvaro — *Beregi*. Don Mendo — *Gabányi* Nemo — *Rózsahegy*. II. Fülöp király — *Molnár*. Don Lope de Figueros — *Szacsagy*. Juez — *T. Vizvári* Mariska. Chispa — *Boros* Ferike. Imok — *Latábr*.

**** Mascagni Amerikában.** *Mascagni* Amerikában vitorlázott át, ahol saját maga állal szervezett társulatával Amerika nagyobb városában operai előadásokat fog rendezni. A társulat husz elsőrendű énekesből, ötven kardiosból és egy hatvan tagból álló zenekarból van összerendezve. A műsoron kizárólag *Mascagni* dalművei: *A Paraszbecsület*, *Zanetto*, *Iris* és *Racly* szerepelnek. *Mascagni* társulata összesen száz előadást fog tartani.

**** Eltiltott színdarabok.** A *berlini* cenzura *Dreyer* Miksának *Az élet völgye* című új darabját, melyet a *berlini* *Deutsches Theater* akart bemutatni, eltiltotta a színpadtól.

MŰVÉSZET

□ **A Vörösmarty-szobor.** A *Vörösmarty*-szobor-pályázatra beérkezett minták kiállításának holnap, csütörtökön lesz az utolsó napja. A kiállítás holnap reggel is 9-től dé-után 5 óráig tekinthető meg, amikor is végképpen bezárul.

□ **Az angol kiállítás alkere.** Az *Országos* Magyar Iparművészeti Múzeum angol kiállítását hét nap alatt 20.688-an látogatták. Ez arra indította a múzeum igazgatóját, hogy ezentul héttől és péntek helyett, csak hétfőn tart a zárva a kiállítást. A többi napokon ingyen látható, naponta délelőtt 9 órától délután 5 óráig.

□ **Az Orvos-Szövetség műtárlata.** Az *Orvos-Szövetség* képkiallításán a holnap, csütörtöki hangverseny zenéjét az I. kerületi honvéd-zenekar szolgáltatja. Kezdeté 7 órakor, beléptéjű egy korona. A műkiállítás reggel 9 órától esti 11 óráig megszakítás nélkül nyitva van. Hangverseny előtt a (hölgy és férfi)

rendező-bizottság az igazgatósági ülésében 4/7 órákor értekezletet tart az özegek és árvek segély-alapja javára kilitásba vett elite-bangverseny programjának megállapítása végett. A tárlatot naponta egy-egy főiskola látogatta.

SPORT

• **Őszi lövészversenyek.** A esztörtöki versenyek érdekességét a Nyúl-handicap s az Kladrubi-díj emeli. Jelöltjeink:

- I. Mr. Jumping—Pecsvég.
- II. Aha—Jacobinus.
- III. Ugyanas—Szabás.
- IV. Talvolta—Sálcsemd.
- V. Antónia—Achl.
- VI. Springer—Isidó—Bonapace.

Nyiltér.

ÓVÁS!

Tudomásomra jutott, hogy egy **hasonevű** szabó vagy ruhakereskedő az északkeleti megyékben, különösen Ung-és Beregmegyében, Ungvárt és Munkácsot — azon vidéki számos régi vedőmet félrevezetve azzal a hamis állítással, hogy őzlete az én főiskolám volna — ezzel szemben van szerencsém kijelenteni, hogy Magyarországon csak a következő városokban vannak főiskolám:

Arad, Debrecen, Fiume, Kassa, Kolozsvár, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Temesvár és Zágrábban,

a hol mindenütt saját, szolid készítményeim, ugyanazon jutányos, de szigorúan szabott áron lesznek előadva, mint a

férfi, nő- és gyermekruha-főzletében

BUDAPESTEN

IV. ker., Muzeum-körút I. szám alatt.

Azon vidéki tisztelt vevőimet pedig kérem, méltóztassanak b. megbízásikkal közvetlenül hozzám vagy fentebb felsorolt főiskoláimhoz fordulni, hol az árak eszközösére, mint eddig is, különös gondot fordított. — Ama cég ellen pedig jövőben a legszigorúbb megtorlással fogok élni.

Tisztelettel

NEUMANN M.
cs. és kir. udvari szállító.

Nyilatkozat.

Néhány budapesti napilap a Wiener Fleischhauer u. Fleischelcher-Zeitungtól átvett, 1900. november 9-dikéről keltező, állítólag tölem származó, Spitz Lipóthoz címzett levelet tett köze, a melynek tartalma alkalmas lehet arra, hogy személyemet gyanúsítsa, különösen, hogy engem a Budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvényszerűségénél elfoglalt igazgatói állásomban kompromittáljon. A kérdéses levél, főleg a keltére való tekintettel, hamisított és olyan ügyletet tárgyal, a melytől 14 évvel ezelőt, tehát abban az időben, midőn még szó sem volt a Budapesti marhavásártéri vásári pénztár r. t. alapításáról, — a Saborsky József és Fiai cég közt és lebonyolított.

A Budapesti marhavásártéri vásári pénztár r. t. 1897. december 20-án kezdte meg működését. Ezen idő óta én alólított vagyok a vállalat ügyvezető igazgatója. Ugyanabban az időben a Saborsky József és Fia cég vezetésén alatt állott itteni főiskoláim marhavásártéri üzlete megzúnt, ennél fogva a fenthivatkozott levélben tárgyalt ügylet sem vásárpénztári igazgatói állásommal, sem magával a vásárpénztári intézménnyel semmiféle összefüggésbe nem hozható. Nyugodtan kijelenthetem tehát, hogy az 1900. november 9-diki kelettel közzétett levélnek eredetije nem létezik, annál kevésbé, mert Spitz Lipóttól az 1892. év óta sem közvetlenül, sem közvetve üzleti vagy magánteremtésűt összeköttetésben nem állottam, vele sem szóbelileg, sem levélbeli formában érintkeztem. Ha mégis szó eshetik valamely érintkezésről, ez körülbelül most 3 évvel ezelőt lehetett, a mikor Spitz a budapesti marhavásártéri köztéri üzletet lebonyolítására a Budapesti marhavásártéri vásári pénztár r. t.-től helyi-ül-közvetlenül elvett. De még ezt az érintkezést is teljes szakítás követte, midőn Spitz állandó hitelt kívánt igénybe venni.

Hogy a nyilvánossággal a valóságos tényállást megismertessen, a Wiener Fleischhauer & Fleischelcher-Zeitung ellen a per-t megindítottam. A per kimenetelét az előnevezett emelt gyanúsítások és a hozzáfűzött következtetések alaptalanságát kétséget kizárólag ki fogja mutatni.

Budapest, 1902. október 8.

Saborsky Ede

a Budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvényszerűség igazgatója.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A Jogászegyesület ülése. A Magyar Jogászegyesület e hó 19-én, vasárnap délelőt tartja rendes évi közgyűlést a budapesti ügyvédi kamara helyiségében a következő tárgysorozattal: Az igazgató-választmány évi jelentése, a számvizsgálók jelentése a lefolyt egyesületi év zárszámadásairól és az egyesület vagyonáról, három számvizsgáló választása a legközelebbi rendes közgyűlés elé terjesztendő számadások megvizsgálása végett, — a tagsági díj megállapítása, — a legközelebbi év költségvetésének megállapítása, — az alapszabályok változtatása, — az igazgató-választmány választása.

§§ A kolozsvári levélhordó gyilkosai. Furfangosan kiszelt, kegyetlen módon gyilkolták meg és rabolták ki Burger Károly pénzeslevélhordót Kolozsvárott mult év január havában. A gyilkosságot Fridrich Ferenc és Sados Gyula es: taloslegények Szabó István vendéglőssel együttesen hajtották végre fényes nappal. Fridrich a gyilkosságot megelőző napon 4 koronás postautalványt adott föl a saját címére s ily módon a lakására csalta a levélhordót, ott Szócseszel együtt baltával leütötte, aztán kirabolta. Szabó a pénzt adta a véres vállaltához. Fridrich, mielőtt a levélhordó megjelent a lakásban, a háziasszonyt is el akarta tenni a láb alól, de ez a gaztette nem sikerült. Egy harmadik büntelt is terhelte Fridrich lelkét: hogy ugyancsak mult év januárjában meggyilkolta és kirabolta Ignát Mártonnét. Mindezekben kívül vádhamisítással is vádolják. A kolozsvári esküdttörzs két napon keresztül tárgyalta a borzalmas részletekben bővelkedő bűnesetet. A tárgyaláson Fridrich azzal védekezett, hogy ő a levélhordót megölni nem akarta, csak elkábítani. Szócseszel azt állította, hogy ő a áldozathoz hozzá sem nyúlt, csak a pénzesutalványt irta alá. A két vádlottat ekkor szembesítették s Fridrich szemébe mondta Szócsesnek, hogy amikor a levélhordó már a földön hevert, még üveggel beverte a fejét. Sados ezt tagadta, mire Fridrich iszonyuan káromkodni kezdett:

— Ugy menekedjek meg az akasztótól, — kiáltotta, — hogy igaz, amit mondok!

A harmadik vádlott, Szabó István, mindent konokul tagadott. A bíróság hosszas tanácskozás után Fridrich Ferencet halálra, Szócses 8 évi fegyházra, Szabó István pedig 15 évi fegyházra ítélte. Szócses az ítéletben megnyugodott, míg Fridrich és Szabó semmiségi panaszt jelentettek be. A panaszsal ma foglalkozott a Kuria I. büntető-tanácsa; előadó Szegehd Ignác bíró volt, aki részletesen ismertette az ügyet. A Kuria mindkét semmiségi panaszt, mint alaptalan, elutasította. Az ítélet kimondása után a tanács nyomban határozott abban a kérdésben, vajjon Fridrichet kegyelemre ajánlaj-e vagy sem.

TÁVIRATOK

Bécs, október 8. A király hosszabb látogatást tett Trani grófnénál, aki ma reggel ideérkezett.

Koppenhága, október 8. A görög király innét pénteken Bécsen át Athénbe utazik.

Belgrád, október 8. Popovics István volt közoktatási és pénzügyminiszter ma meghalt. Popovics pénzügyministersége alatt jött létre Szerbia hitelezőivel az 1895-ki úgynevezett karisbadi egyezmény.

A bécsi Reichsrath összehívása.

Bécs, október 8. Ma délután minisztertanács volt, amely két óra hosszat tartott. A kormány elhatározta, hogy e hó 16-ikára fogja összehívni a Reichsrathot. Holnap fogja a Wiener Zeitung közölni az egybehívást.

A minisztertanács elintézte a folyó ügyeket, majd foglalkozott a parlament munkarendjével. A kormány elhatározta, hogy a jövő évi állami költségvetést az első ülésen fogja előterjeszteni a pénzügyminiszter s ugyanakkor el fogja mondani az expozé. A költségvetés ugyanolyan magas felesleggel zárul, mint a tavalyi. A Reichsrathot új sajtótörvényjavaslat tárgyalásával fogja megkezdeni munkásságát.

A miniszterelnök még a Reichsrath első ülése előtt tanácskoznivaló a pártvezérekkel külön-külön, de közös konferenciát nem fog összehívni.

Merénylét egy vasut ellen.

Tiflis, október 8. A kaukázusi vasutnak Szabuncsba vivő szárnyonánál e hó 5-én este felgyújtották a vasuti hid felső építményét. A tűz oltására odasiető munkásokat revolverlövészekkel fogadták a gyújtogatók, de senkit sem találtak. A gyújtogatók az éjszaka sötétjében elmenekültek. A tüzet sikerült eloltani. A hídon néhány petróleummal töltött vödört találtak.

A frankfurti sztrájk.

Páris, október 8. A bányamunkások nemzeti bizottságának tagjai ma délelőt ülést tartottak, amely 9 órától 12 óráig tartott. Az ülés lefolyását titokban tartják és csak annyit árulnak el, hogy határozatot nem hoztak. Délután folytatják a tanácskozást.

Páris, október 8. A bányamunkások nemzeti bizottsága a délutáni ülésen elhatározta az általános sztrájkot, melyet holnap reggel fognak megkezdeni.

Páris, október 8. A bányamunkások nemzeti bizottsága manifesztumában az összes országok bányamunkásaihoz fordul és azt mondja:

Az az ügy, amelyet a francia bányamunkások védelmeznek, az összes országok bányamunkásainak közös ügyek. A manifesztum vége így hangzik: Felesleges volna benneteket kötelességeitekre emlékeztetni, melyet ismertek. Bizonyosak vagyunk helyeslésetekről és reátok bízunk a kezdeményezésétek oly intézkedéseknek, amelyek a legalkalmasabbnak fogtok tartani a mi küzdelemünk támogatására. Eljén a bányamunkások nemzetközi szövetsége! A manifesztum a katondhoz is fordul és emlékezteti őket a legutóbbi bretagnei eseményekre és Saint-Lémy eredes magatartására, aki vonakodott telebvalóinak parancsait teljesíteni, mert ezeket lelkiismeretével ellentétben állónak tartotta.

St-Etienne, október 8. Az itteni szénmedenőben általános a sztrájk. Rendzavarás eddigéle nem történt.

Kezdődő háboru.

New-York, október 8. A New-York Herald jelenté Rio de Janeiroból: Parai távirati jelentések szerint bolíviai csapatok betértek Brazília területére, megtámadtak néhány falut és elfogtak két braziliai kereskedőt akiket azzal gyanúsítanak, hogy részt vettek az aerei kerületben kitört lázadásban.

Közzegadasi táviratok.

London, október 8. (Gabonapiac.) Irányzatok általában állandóak. Árak változatlanok. Városi liszt 22 sh. 6 p.—29 sh. Repce-olaj 24 sh. 3 p. Tengeri 25 sh. 6 p. Behozatal: Buza 60,000, árpa 12,000, zab 90,000 qu. Az idő szép.

New-York, október 8. (Terményföldes.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 8. 1/2, 8. 1/2, Októberre 8.48 (8.51). Januárra 8.64 (8.65). New-Orleansban helyben 8. 1/2 (8. 1/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphianban 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.12 1/2 (1.17). — Zsir: Western steam 10.65 (10.50). Rohe és Brothers 11.— (11.—). — Tengeri irányzata szilárd. — Októberre 67.— (67.—), Decembeire 55. 1/2 (54. 1/2). — Januárra 50. 1/2 (50. 1/2). Buza irányzata szilárd. — Píros ősi helyben —.— (—.—). Októberre 75. 1/4 (74. 1/4). Dec.-re 74. 1/2 (74. 1/4). Januárra —.— (—.—). — Lázó-ra 75. 1/2 (75.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1. 1/2 (1. 1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 5. 1/2 (5. 1/2). — Okt.-re 5.05 (5.05.—) Januárra 5.80 (5.85). — Liszt: Spring Wheat clears 8.10. (8.10). — Cukor: 3.— (3.—). — On: 25.10 (25.15). — Riz: 11.55—11.75 (11.65—11.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 8. (Terményföldes.) (Zárlat.) Buza irányzata szilárd. — Okt.-re 68. 1/2 (67. 1/2). — Dec.-re 69. 1/2 (69. 1/2). — Tengeri irányzata szilárd. — Okt.-re 68. 1/2 (59.—). — Zsir: Okt.-re 10.25 (10.25). — Januárra 9.17 (9.17). — Szalonna short celt 11.50 (11.50). — Sertáshus: Okt.-re 16.60 (16.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

E. V. Nagy-Salló. A hitközség diskrecionárius hatásköre a segélyezés, méltóztatásék ezért a pesti izraelita hitközség titkárságánál (Sip-utca 12.) a módokokról levélváltást kérem. — L. G. Marosvásárhely. Az Országos Iparegyesület igazgatósága (Uj-utca 4.) szakszerű levélváltást ad, ha oda fordul. — Türelmetlen. Mihályt a versek sorra kerülnek, érdemlegest elintézték nyer a dolog. — Magántanuló. Ev elején kell jelentkeznie. Egyebekről bőségesen olvashat az említett könyvben, amelyet Singer és Wolner könyvkereskedésében (Andrássy-ut 10.) 3 koronáért megrendelhet. — H. A. Budapest. Olyan gyár nincs Magyarországon. Tanszerkereskedésekben megudatja a külföldi címet. — T. Sz. Miklósi előzetes. Politzer Zsigmond és fia (Kecskeméti-utca 4.) s Vass József (Erzsébet-körút 88.)

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

KÜLÖNFÉLEK

Egy anya panasza.

— Fordítás angolból. —

Eljött az éj s én esdve kérlek, Isten,
Told el egy percre ajkamról nevét!
Hozzá fordul szemem, de mindig visszatér
A nyoszolyára, ahol ő feküdt,
Oly kedvesen fektét ott, ó Uram, s puhán!

Mi szükség volt ott fönt rá, Uram?
Hisz oly kicsiny még, nem tud énekelni
Dicsőségedről, ó Uram! Ah, éjjelente
Érezni ajkam lázas anyacsókjait!
Azt tudta ő csak, semmi egyebet!

Ád nékem vissza őt, hisz ő nem boldog ott,
Nem tudta még, hogy éj; kis szemei
Csak azt tudták, hogy anyja én vagyok,
Ezt tudta ő, és meghalt azután.

Van-é az égben őt dajkálni angyal?
Engem szeret, legjobban, azt tudom, Uram,
Ha elfeledné anyját fenn a mennyben!...
Ha Te engednéd, hogy felejtsem engem!...
Ha nem fut majd élelem ujjongva, ha jövök...

Ah mik Neked, ó Ur, az én vad átkaim!
Végig hallgattad Abel anyja átkát,
S azóta trónusod körül szegény anyák mi
Nem győzünk Téged fenyegetve kérni,
Hogy amit adtál nekünk kegyelemből,
Azt el ne vedd, Urunk, kegyetlenül.

Adj ápolót neki, anyák nagy Istenel!
Egyszer ha sírna csókjaim után:
Szívem széltépi ez a gondolat...
Van-é az ajkam csókja oda fenn?
Ád vissza, ó Ur, az én kisdódom!...

Irgalmazz, Isten, lásd, beteg vagyok,
A fájdalomtól szívem megkövült!
— Hisz jól tudom, hogy jó vagy te és bölcs is,
És ő bizonynyal jó helyen van Nálad.

De Istenem, a sok anygalka közt
Egészen árva lesz az én picinykém,
Magára hagyva, tetehetlent!...
Hisz ő nem ismer téged, engemet csak,
Az édes anyját ismeri csupán!
Ád vissza őt hát, ó add vissza nékem!

D.—A. Mária grófnő.

+ Dante szülőháza. Flórencből jelentik, hogy a város tanácsa elhatározta, hogy az Alighieri-család házáat, amelyben Dante, a nagy olasz költő született és nevelkedett, ismét visszavásárolja magánkézből és restauráltatja. Dante szülőháza ugyanis 1862—63-ig már a város tulajdonát képezte és már akkor el volt határozva, hogy felújítják. 1868-ban azonban a város oszlopa került s a hitelezők a csodítómegeben Dante

szülőházát is elárvereztették. Az új tulajdonos a műemléket átépítette és márványtáblával jelezte, amelyre ez a mondat van vésvé:

— Az Alighieri nemzetség eme házában született az isteni költő.

A város tanácsa most terveket készített a régi okmányok és tervek alapján egy flórenci műépítész-szel, hogy a palota úgy alakítsák át, amilyennek azt még Dante látta. Az Alighieri-palota egyike Flórenc legrégebb épületeinek.

+ Beszélő számok. A magyar királyi központi statisztikai hivatal augusztus havi jelentéséből veszünk az augusztus hónap népesedéséről a következő érdekes adatokat: Magyarországon élve született 63,960 gyermek halva 1240. Hét évnél fiatalabb korban 2,935-en, hét évnél idősebb korban 18,249-en haltak el, úgy hogy a halálozások összes száma 43,184, a népesség természetes szaporodása tehát 20,776. Az 1902. augusztus havában 4832-vel kevesebb szaporódás, mint az 1901. év ugyan-e hónapjában. A születések aránya augusztus hónap legmagasabb volt a Tisza balpartján, a legalacsonyabb pedig a Királyhágón túl, a megyék közül Csanád vármegyéé az első, míg az utolsó helyre Hunyad vármegye került. Városi törvényhatóságaink közül a születések számáránya tekintetében Szabadka áll az első helyen, az utolsón Temesvár. A halandóság legnagyobb volt a Tisza balpartján, a legkisebb a Duna balpartján; az egyes megyék közül Udvarhely vármegye mutatja a legkedvezőtlenebb, Sáros vármegye a legkedvezőbb arányszámot; városi törvényhatóságaink közül aránylag a legkevesebbet haláloset Sopronban történt, a legtöbb Kecskeméten és Verseczen. A szaporodás legnagyobb volt a Duna balpartján, a Királyhágón túl; a megyék közül Trencsén, a városok közül Selmec- és Bélabánya szaporodott legjobban. A halálosetek száma Háromszék megyében, továbbá Arad és Versecz városokban mulja felül a születéseket.

Ötezeröttszáznegyvennégy házasságot kötöttek Magyarországon. Az 1902. augusztus hónapja kedvezőlenebb volt a házasságkötésekre, mint az 1901. év ugyane hónapja, amely 8004 párt egyesített. Az 5544 házasságkötésből aránylagosan a legnagyobb rész a Duna-Tisza közére esik, a legkisebb a Duna jobbpartjára. A vármegyék közül aránylag Zólyom vármegyében kötöttek legtöbb házasságot, legkevesebbet Csongrád vármegyében; városaink közül a házasságkötések számáránya tekintetében Selmec- és Bélabányáé az első, ahol 15 házasságot kötöttek, míg az utolsó helyre 9 házasságkötéssel Hódmezővásárhely került. Magyarországon augusztus hónap 939 vegyes házasságot kötöttek. A keresztény-zsidó házasságok száma 40, mely számból 18 esetben keresztény nőlegény vet el zsidóleányt, 22 esetben pedig keresztény leány lépett zsidó nőlegényvel házasságra. A 939 vegyes

házasság 19-39%-ában 182 esetben jött létre megegyezés a születendő gyermek vallására nézve, még pedig 80 esetben az apa, 102 esetben az anya vallása javára. A legtöbb megegyezés, számszerint 103 a római katolikus vallásnak kedvező, a református fél javára 46, az ágostaiára 21, a görög-katolikuséra 8, a görög-keletiére 3, az unitáriuséra 3 az izraelitára 1—1 megegyezés jött létre. A 40 keresztény-zsidó házasság közül 7 esetben jött létre megegyezés, még pedig 6 esetben a keresztény, s egy esetben a zsidó vallás javára.

Augusztusban Magyarországon 6,661 utlevelet adtak ki. A kiadott utlevelek tulajdonosainak összesen 573 utitársuk volt. Legtöbb utlevél Zemplén (762), Szabolcs (426), Bereg (387), Brassó (311), Csik (265), Abauj-Torna (246), Háromszék (245), Szepes (237), Sáros (218), Fogaras (209), Nagy-Küküllő (209), Borsod (191), Máramaros (191), Ung (187), Gömör és Kishont (161), Bács-Bodrog (143), Torontál (129), Alsófehér (127), Szabolcs (121) és Tolna (180) vármegyékből; továbbá Budapest székesfővárosi (218), Pancsova (67), Versecz (39), Temesvár (22) és Szeged (21) thj. városbeli illetőségűek részére adottak ki. Az utlevelek Amerikába való utazására 8,130, Romániába 2,127, Európába általában 1,947 személyt jogosítottak.

+ A szaglás. Talán semmiben sem különböznek egymástól annyira az emberek, mint a szaglásban, mert husz ember között nincs kefé, aki egy és ugyanazt a szagot kellemesnek találja. A más szagától akárhány ember rosszul lesz, mások nem szívelik a rezeda- vagy a heliotrop-illatot; sőt akad olyan is, aki szenvedelmesen bizonyítja, hogy ennek vagy annak a virágnak nincs szaga, holott a társra már messziről megérte az illatát. A vadon élő ember szaglórészének a tökéletessége messze felülmúlja a civilizált európaét. Humboldt írja, hogy a perui indián az éj sötétjében meg tudta mondani, hogy a tanyához fehér ember, indián vagy néger közeledik-e. A macskát nem szerető ember messziről megéri a doromboló állat szagát.

A híres angol Lewes-t valamelyik nap egy hölgy látogatta meg. Szóbeszéd során az uriaszony ijedten kiáltja:

— Macska van a szobában!

— A macska azonban nem a szobában, hanem az előcsarnok lépcsőjén ült és mosakodott.

A nagyszülő embereknek, mint Arisztotelész mondta, finom orruk van. Rousseau-nak rendkívül finom szaglása volt. Amikor Napoleon Szent Ilona szigetére vitték, a hajó kátrányszagától megbetegedett s a szigeten is inkább kényelmesen berendezésű öreg háza szállt s nem abba, amelyet a számára tartoztak és újra festettek.

REGÉNY

Bánék, Andrásék.

Irtá: Gyarmathy Zsigáné.

(9)

— Nem gyanakszom, csak éppen arra gondoltam, hogy aki szabadon járhat egy nagy rengetegben, azt a becületlenség kivül ember meg nem trizheti. De ha a fiatal gróf becületlő fogadta, hogy amíg tanulmányait be nem végzi, nem jó ki az erdőből, akkor talán nem is kellene trizni!...

Márta futott nagymamájához; megsimogatta finom kezét, aztán meg is csókoltgatta:

— Nagymamám! Olyan szép odakünn; és nézze csak, mint ragyog az ég...

— Látom, látom, kis unokám és ne is szaporítsuk a szót; kapd magadra a kabátkád és kérd meg a jó Máriát, hogy menjen veled: élvezőteket a tavasz fakadását...

— De nagymamám egyedül van!

— Oh dehogyl! Sok, sok emlék van itt mögöttem; előttem pedig ott van az én kedves falum, tavolabb a kék hegyeim; ezek mind a szívemhez szólnak, édes dolgokról beszélnek; a mult benépesíti a jelent és újból átélem, ami jó volt... Csak menj, kicsi Mártám, járd egy nagyot, aztán meséld el, mit csicseregtek a madaraid; tudod ugy, mint régen.

A fiatal és koros leány a kora tavasz hős verőfényében végigment az utcán; már közel volt az a telek, melynek udvaráról egyszer egy súlyos kő röpült feléjük és ugyanakkor kifutott kis Kata is és annyi szeretettel mutatott, hogy azt még most is érzí Mártát; szemé, a nagy, arnyas pillák alatt felragyog és melegen szól Máriához:

— Olyan rég nem láttam már kis Katát, vajjon miért kerül?

— Nem kerüli; de látja, grófnő, Kata már nagy leány, s talán meg is szólnak a faluban, ha mindég a kastélyban ülni.

Márta szeretne valamit mondani, kissé tétováz, aztán magas gallérjába huzza kipirult arcoskáját s nekivág:

— Édes jó Mária kislanszony! Nézzünk be egy percre kis Katához, lássam, mit csinál.

— Ha kívánja, nem szegem kedvét, kicsi Mártá.

Márta örömmel futott át az utcán; de Máriának meg kellett vární, míg egynehány deszkaszekér szoros egymásutánban elhaladt előtte. Márta az Andrásék utca-ajtájában állt, érezte, hogy areát elfújja a pir, szíve gyorsabban ver és rettegő, de mégis jó, meleg érzés tölti el; a rég nem látott kis Katára is gondolt és gondolt még egy régebben nem látott valakire is.

Mária a deszkás szekerek felett eltéketelt, be az Andrásék hegyre futó kertjébe, oda a szakadékos, sziklákba végződő kis vadonba. A falu kertjei mind ilyen hegyveszélyes, regényességgel összekuszált gyümölcsösökkel állanak. A legmagasabbra felnyúló s így a legvadabb kert az Andráséké. Szakadozott sziklák közül mély árok futle egésze a veteményesig, az árok mély medrében kiscinyke ér szivárog, mely egy csorgóból ered; de csak imitt-amott nyirkosítja meg barnás ereszekkel a sziklatörzseket; az omló partokon szederinda kuszik a vadroszabokrok felé, aztán szederindát, vadroszátöt keresztül-kasulészó a dusan hajtó vadkomló. A tavalyi virág fehér-pelyhes lapdái még ott ringanak a bokrok és ágak között, s már az új hajtás szövi azt a hatalmas palástot, melylyel el fogja borítani az egész szakadékok.

A Mária tekintete fűrkészve tapad az árokra. néhol a pelyhes fűrtök mintha fehér port szórának a piros napfénybe és valami szürkéség ki-kibukkan, amint felélel tör. A Mária szelid tekintetében haragos tűz gyul: — Tehát a multkor sem csalódtam! — gondolja. — No, ide nem jövünk többet! Átlépdél az utcán és önkéntelenül Mártán feleli a tekintetét. A gyermek arca

menyei fényben ég és elpirult hamvas fehérségét a családi bársonyos fekete lennőse még soha sem tette ilyen kedvessé.

— Milyen szép, milyen ártatlan! — gondolja a korosabb leány és szíve szerető gyöngédséggel hajlik a szépség és fiatalág felé.

— Menjünk, menjünk, kedves jó Máriám!

Karjába ölti karját és úgy huzza maga után a ház előtti nagy köveken és a tornác magas küszöbén át.

Beléptek. Márta a falu szokása szerint köszönt:

— Szerenésés jó napot adjon az isten!
A tágas, nagy szobában többen voltak és meglepetve tekintettek a szép grófkislanszonyra. Andrásné hozzálépett, meg akarta csókolni a kezét, mire a kislány még pirosabb lett és ijedten tette hátra kezeiket; no, csak még az kellene, hogy a György anyja neki kezét csókoljon!

A György anyja szólott:

— Az isten áldja meg, hogy nem veti meg a parasztot; de hát olyan a fajtája; a méltóságos gróf is, hajdan az öreg grófné is, megtisztelte a falubelieket — s míg beszél kötényével, törülgeti a karos padot és gyöngéden ráöröszkolja mind a két leányt, aztán visszatart a kemencehez, melynek mélyéből domboru piroskalácsokat szedget ki és végigrakja a csikos asztalra leborított teknőbe.

— Hol van kis Kata? — kérdi Márta szét tekintve a szobában.

— Vízért futta a Csorgóhoz; de már rég elment, tüstént itt lesz.

Az egész házban nagy a sürgés-forgás; két szomszédasszony csatogtatva nyujtja a csigának való tésztát; Erzi, a menyecske-leány, akit néhány év előtt Gabi olyan szépen talált, óriás perecer rakja fel a gömbölyű csirákát, de aztán egy gyermekiáltásra a bölesőhöz megy, felkapja ébredező fiacskáját, leül vele a tűz elé és szoptatni kezdi, miközben szeretettel szorongatja a gyermek babrál, kövér kis kacsoját.

(Folytatása következik.)

— **Téli tisztarinosolat.** Az Egészségügyi Lapok közli, hogy egy angol orvos az év hideg idejére a következő téli tisztarinosolat állította össze:

1. Elnyomással reggel ki ne lépjen az utcára.
2. Ha meleg italt itál, ne menjen hideg levegőre.
3. Melledet és hátadat jó melegen tartsd.
4. Hideg levegőben az orrodon át végy lélekzetet.
5. A hátaddal se hideg falhoz, se meleg kályhához ne támaszkodjál.
6. Vasuti kocsiiban az ablak mellett ne ülj.
7. Hideg, szabad helyen mozdulatlanul ne állj.
8. Télen az utcán ne beszéljess.
9. Fűrödj meg mindnap és lehetőleg kora reggel, hogy a bőröd iriss legyen.
10. Mielőtt lefeküdnél, melegesd meg a lábadat.

— **Ezer korona egy sajtóhibáért.** Elérhetetlen órák tűzött ki maga elé egy glasgowi kiadóé. Egy könyvet akart ugyanis a könyvpiacra hozni, amely nyomdai hibákkal tele volt, vagyis teljesen mentes a sajtóhibáktól. Hát tökéletesen jártas korrektori szerződtettek a munkához, akik órákon keresztül javították egy-egy oldalt. Akkor aztán a levonatokat nyilvánosan kiüggesztették s ezer korona volt ígérve annak, aki egy hibát fellel, de senki sem talált egyetlen sajtóhibát. Amikor a könyv megjelent — öt sajtóhiba volt benne.

— **A madarak életkora.** Az állatok közül talán a madár a leghosszabb életű. A hatyru némelyek szerint, háromszáz esztendője is él. Naumann német zoológus erre példát is említ. Ilyen nagy kort ér meg a sas és a keselyű. Egy keselyű, melyet 1706-ban kerítettek kézre, 1824-ben döglött meg, tehát százötvenöt évig élt a fogságban. Nálunknál Laaland szigetén 1881. április 15-én egy királyasat ejtettek, amelynek nyakán érolanccal odaízült kis bádorgalacok s ebben ódnulát találtak, dán nyelvein írt következő följegyzéssel: „Elfogták és ismét szabadon bocsátották 1792-ben Andersen R. és C. Böll a Falsteren, Dánia.” A holló is igen hosszú életű szájhagyomány szerint eléli kétezár-háromszáz évig is. A kanáriamadár, amely nálunk egész szobai madárrá lett, itt él tizenegy-tizenkét évig, de valódi hazájában, a Kanári-szigeteken, sokkal tovább. A szabadban élő madár sokkal tovább él, mint a fogságban levő. Ez különösen azokra a madárfajokra áll, melyeknek a szabadban olyan életmódjuk van, hogy a megfelelő legzsűkségeesebb életföltételeket a fogságban egyáltalán nem, vagy csak fogyatékos mértékben adhatjuk meg nekik. Ilyenek példánl a fecskéfélék, továbbá a kuszok rendjébe tartozó madarak. Általában a rovarvők nehezebben élnek meg a fogságban, mint a busevők és a mágévők.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Magyar ipar. Szegvárdról táviratozzák: A magyar ipar pártolása és az iparosok helyzetének javítása céljából Szegvárdon múlt vasárnap igen népes gyűlést tartottak Boda Vilmos országgyűlési képviselő elnöksége alatt. A gyűlés kimondotta, hogy egész Tolnavármegye bevonásával megalakítják a magyar iparpártoló szövetséget, melynek mindenki tagja lehet, aki erkölcsileg oszupán arra kötelezi magát, hogy csak magyar iparókat vásárol. Az ügyet széttagu intézőbizottság vezeti, amely Szegvárdon közelebb ülést tart, hogy megvitassa az alapszabályokat.

As Ipargyűlésről. Az Országos Ipargyűlésület végrehajtó-bizottsága tegnap délelőtt Matkovits Sándor v. b. t. t. elnöksége alatt ülést tartott. A napirend előtt a bizottság jegyzőkönyvébe iktatta részvételt Schierer Gyulának, a szabadalmi tanács elnökének, az egyesület régi, buzgó tagjának elhunytja fölött. A kereskedelemügyi és földművelésügyi miniszterek több leiratának tudomásulvétele után bemutaták a hazai ipar-területek országos bizottságának meghívóját, a Nagyváradra október 18-án, 19-én és 20-án tartandó országos iparügyi kongresszusra. A végrehajtó-bizottság a kongresszusra Thék Endre alelnököt, Gelléri Mór igazgatót, Molnár Mihály végrehajtó-bizottsági tagot és dr. Soltes Adolf titkár küldötte ki. Az Erdélyi Kárpátgyűlésület meghívta az egyesületet az Erásbet-labognak a kolozsvári Mátyás-szobor leleplezésével egyidejűleg történendő felavatására. A bizottság az ünnepségben való megjelenésre gróf Zichy Jenő egyesületi elnököt kéri fel. Gelléri Mór igazgató jelentést tett a most megnyitott munkaevadban tervezett felolvasásokról. A jelentés szerint az első felolvasást Kelemen Manó István az ipari jogvédelmi szakosztály alelnöke tartja 9-ikén; ezenkívül eddig Pódsas Béla egyetemi tanár, Gorove László országgyűlési képviselő, dr. Havas Rezső, a földrajzi társaság alelnöke, Kénesi Ignác, a kereskedelmi akadémia igazgatója, Radics Jenő az iparművészeti múzeum igazgatója, dr. Schreyer Jakab a kereskedelmi osztrak titkára és Zipernovszky Károly műegyetemi tanár. Az igazgató végül ismertette azt az indítványt, mely azt óhajtja, hogy tekintettel a külföldi sörnek hasáncban

való nagymérvű terjedésére, indítsa az egyesület társadalmi akcióit a külföldi sör lehetőségek kizárására érdekében. A bizottság a kérelmet tárgyalás végett az iparpártolási szakosztályhoz utasította.

A newyorki tőzsde. Newyorkból jelentik október 7-iki kelettel: Az értéktőzsde a tegnapi bágyadt zárlat után emelkedő árfolyamokkal nyit meg, mert a spekuláció abban reménykedett, hogy a pénzügyminiszter kötvénnyásárlásai a pénzpiac megkönnyebbülését fogják maguk után vonni. Lényegesen azonban az árfolyamok emelkedése egy nagyobb spekuláns-csoport műveleteire vezethető vissza, amely ügyletei lebonyolítását akarta eszközölni. Ezek a likvidációs eladások aztán az egész irányzatra kedvezőtlenül hatottak. Az üzlet nagyon renyhe lett. Zárlat állandó. Részvényforgalom 900.000 darab.

Fizetésektől. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektől jelent: Schloss Miksa kereskedő Budapest (Kerepesi-ut 30.), Weiss József üzvegye óg Adács, Winkler Mór kereskedő Beregszász, illybb Reitter Gáspár kereskedő Lovrin.

Szesszárak. A kontingens nyersesz ára Budapest 37,50 korona pénzben, 38.— korona áruban. — Vágvögyei állomásokon 85,50 korona pénzben 39.— korona áruban. — Kassa-óderbergi állomásokon 34,50 korona pénzben, 35.— korona áruban. — Bécsben az irányzat lanyha. A kontingentál készáru 38.— korona pénzben, 33,40 korona áruban.

Sertés-konzumvásár. (A székeslővárosi sertés-vásár és közvágóhid intézősége.) Október 8-án. Főhajtás: Zsirsertes, egy mint öreg I. rendű 850 kilogramm felül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, silőd — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Hússertés ugyint: nehéz 800 kilogramm felül — darab, könnyű 140—800 kilogramm — darab, silőd — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás összege 438 darab. Előző napi maradvány 202 darab, összesen 658 darab. Eladott 479 darab. Maradvány 169 darab. A vásár irányzata lanyha. — Következő árak jegyzetelték: Zsirsertes: Öreg I. rendű 850 kilogramm felül — fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 82—93 fillérig, kanló — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 98—102 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 98—102 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 92—100 fillérig, silőd — fillérig, malac — fillérig. Hússertés: Nehéz 300 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140—800 kilogramm — fillérig, silőd — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként életsúlyban.

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest, október 8.

A mai buzaüzlet a malmoknak a vásárlástól való tartózkodása következtében nyugodt hangulat mellett folyt le. Zárlat felé élénkebb lett a vételkedv, az irányzat megszilárdult és az árak 5 fillérral emelkedtek. Forgalomba került 35.000 métermáza buza.

Rozsban szilárd volt az irányzat és az árak 5 fillérral emelkedtek. Zabban és tengeriben 10 fillérral emelkedtek az árak.

Eladott:

Buza, Tiszavidéki: 800 mm. 81-7 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 82 k. 7 K. 70 f., 600 mm. 81 k. 7 K. 70 f., 400 mm. 81 k. 7 K. 82 1/2 f., 600 mm. 81 k. 7 K. 80 f., 500 mm. 81 k. 7 K. 70 f., 300 mm. 81 k. 7 K. 65 f., 800 mm. 81 k. 7 K. 55 f., 1000 mm. 80-5 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 80-5 k. 7 K. 25 f., 300 mm. 80-2 k. 7 K. 65 f., 300 mm. 80-2 k. 7 K. 65 f., 500 mm. 80 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 60 f., 2050 mm. 80 k. 7 K. 61 1/2 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 47 1/2 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 52 1/2 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 20 f., 150 mm. 79-5 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 20 f., 100 mm. 78-8 k. 7 K. 50 f., 300 mm. 78-5 k. 7 K. 40 f.

Kun-Sz.-Mártoni: 5400 mm. 80 k. 7 K. 57 1/2 f., **Féjrmegyei:** 1975 mm. 78-5 k. 7 K. 45 f., 800 mm. 78-5 k. 7 K. 40 f., 1100 mm. 78-8 k. 7 K. 40 f., 1540 mm. 78 k. 7 K. 40 f.

Festmegyevidéki: 300 mm. 81 k. 7 K. 67 1/2 f., 500 mm. 80-5 k. 7 K. 67 1/2 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 45 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 40 f., 500 mm. 80 k. 7 K. 45 f., 1000 mm. 79-5 k. 7 K. 40 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 45 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 25 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 40 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 30 f.

Duna-Földvári: 1650 mm. 78 k. 7 K. 40 f., **Bánági:** 1000 mm. 81 k. 7 K. 60 f., **Zentai:** 4000 mm. 77-5 k. 7 K. 47 1/2 f., **Szerémségi:** 100 mm. 76-5 k. 7 K. 20 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 700 mm. 6 K. 50 f. 3 hóra. 100 mm. 6 K. 45 f. 3 hóra. 100 mm. 6 K. 40 f. 3 hóra. 300 mm. 6 K. 40 f., 300 mm. 6 K. 30 1/2 f., 500 mm. 6 K. 30 f., 150 mm. 6 K. 25 f.

Árpa: 200 mm. 5 K. 60 f., 500 mm. 5 K. 45 f., 150 mm. 5 K. 81 f., 300 mm. 5 K. 29 f.

Zab: 100 mm. 5 K. 05 f., 200 mm. 5 K. 90 f., **Tengeri:** 100 mm. 6 K. 05 f., 400 mm. 6 K. 02 1/2 f., 1100 mm. 6 K. — f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzéese a budapesti ár- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kiló	Kilogramm ára		Kiló	Kilogramm ára	
		K-10l	K-1g		K-10l	K-1g
Tiszavidéki uj	76	0,—	0,—	56	7,80	7,50
"	77	0,—	0,—	51	7,40	7,10
"	78	2,20	7,40	—	—	—
"	79	7,00	7,10	—	—	—
Festmegyei	76	0,—	0,—	80	7,20	7,50
"	77	0,—	0,—	81	7,30	7,50
"	78	7,10	7,40	—	—	—
"	79	7,10	7,40	—	—	—
Festvidéki	76	0,—	0,—	80	7,20	7,50
"	77	0,—	0,—	81	7,30	7,50
"	78	7,00	7,20	—	—	—
"	79	7,10	7,40	—	—	—
Bánági	76	0,80	7,—	89	7,20	7,35
"	77	7,00	7,10	81	—	—
"	78	7,10	7,30	—	—	—
"	79	7,10	7,30	—	—	—
Bécsai	76	7,—	7,20	80	—	—
"	77	7,10	7,30	81	—	—
"	78	7,10	7,30	—	—	—
"	79	7,20	7,40	—	—	—

Egyéb gabonafajták		Kiló	Kilogramm ára	
			K-10l	K-1g
Rozs	uj	70-70	6,30	6,50
	masodrendű	—	6,10	6,30
Árpa	uj	60-60	6,20	6,40
	lakarmány	—	6,10	6,30
	szécsi való	64-60	6,10	6,30
	középsze való	64-60	6,10	6,30
Zab	uj	30-41	5,00	5,20
Tengeri	bánági	—	5,00	5,20
	manenti	—	5,00	5,20
Repece	uj	—	10,—	10,50
	káposzta	—	10,—	10,50
Köles	bánági	—	0,—	0,—
	—	—	0,—	0,—

A határdőzlet folyamán a következő költségek történtek:

Októberi buza 1902.	7,15—7,12—7,19
Áprilisi buza 1903.	7,28—7,28—7,27
Októberi rozs 1902.	6,30—6,34—6,39—6,42
Áprilisi rozs 1903.	6,42—6,44—6,45—6,48
Októberi zab 1902.	5,32—5,35—5,38
Áprilisi zab 1903.	6,08—6,10
Májusi tengeri 1903.	5,60—5,62—5,61
Augusztusi repece 1902.	—

Dél éj órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1902.	7,19—7,20
Áprilisi buza 1903.	7,31—7,32
Októberi rozs 1902.	6,41—6,42
Áprilisi rozs 1903.	6,47—6,48
Októberi zab 1902.	5,85—5,86
Áprilisi zab 1903.	6,09—6,10
Májusi tengeri 1903.	5,61—5,62
Augusztusi repece 1902.	—

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre 1902.	7,20—7,21
Áprilisi buza 1903.	7,32—7,33
Októberi rozs 1902.	6,42—6,43
Áprilisi rozs 1903.	6,50—6,51
Októberi zab 1902.	5,90—5,91
Áprilisi zab 1903.	6,10—6,11
Májusi tengeri 1903.	5,60—5,61
Augusztusi repece 1902.	—

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde tartott irányzattal nyit meg, az üzlet folyama alatt azonban az értékek árfolyamai szilárdultak és kedvező hangulattal zárultak. A forgalom csendes maradt.

Valuta és érováltó változatlan.

Értéktőzsde. Osztrák hitelrészvény 682,50—683,25. Magyar hitelrészvény 722.—723.—. Államvasuti részvény 710,50—711,50. Közuti vaspálya részvény 623.— korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronai-árak 97,60—97,62 százalék. Fővárosi Részlet 96,17 százalék. Magyar Hitelbank részvény 722,25—723,25. Jelzálogbank részvény 477.—477,50. Leszámitolbank részvény 555,80—556.—. Osztrák hitelrészvény 682,75—683,50. Saigotárjani köznébánya részvény 524.—529.—. Rimamurányi vasmű részvény 490,75—492.—. Adria hajózási részvény 442.—444.—. Közuti Vaspálya részvény 621,50—629.—. Államvasuti részvény 712.—712,50. Déli vasút részvény 78.—79.— korona.

A 4 órai záratok maradt: Osztrák hitelrészvény 684.—. Magyar hitelrészvény 722.—. Leszámitolbank részvény 455,50. Rimamurányi vasmű részvény 490,50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 712.—. Közuti vasút részvény 622.—. Villamos vasút részvény — korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szeszszertő hangulattal megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzlet árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Hieremag: luerna magyar — korona, vörös aprószemű — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánági — korona, középmezői — korona, nagyszemű — korona. Disznózsír: budapesti 76.—76,50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona. városi 4 darabos 62,50—63.— korona, 8 darabos 65.—66.— korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 11,25—11,50 korona. 120 darabos — korona. 100 darabos 18,75—14.— korona, 85 darabos 17,50—18.— korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10,50—11.— korona. 100 darabos 18,25—18,50 korona. 85 darabos 16,75—17.— korona. Szilva: sziáviai 16.—16,50 korona, szerbiai 14.—14,50 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, október 8. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A készrúrok piacán a csekély kínálat következtében az irányzat szilárdult s buza, rozs, zab 5 fillérrel emelkedett. A határidős-tözsden jelentékeny javulás állott be; buza, rozs és zab 10 fillérrel emelkedett, tengeri pedig megtartotta tegnapi árfolyamát.

Buza őszre 7-28-7-38, buza tavaszra 7-49-7-51, rozs őszre 6-62-6-69, rozs tavaszra 6-87-6-81, zab őszre 6-25-6-26, zab tavaszra 6-48, tengeri szeplomber-októberre 6-48 K.

Zárliatork: Buza őszre 7-39-7-38, buza tavaszra 7-45-7-48, rozs őszre 6-71, rozs tavaszra 6-78.

Jegyzetelt: Zab őszre 6-29, zab tavaszra 6-44-6-76 K.

A bécsi értéktözsde.

Az előtársaság azon hirre, hogy további tárgyalások fognak folyni a kiegyezés kérdésében, kedvező volt az irányzat.

A déli tözsden csöndes volt a forgalom.

Zárliatork tartott a csöndes forgalom, de az irányzat gyöngylit.

Bécs, október 8. (Magyar értékek zárulata.) 4 1/2-os aranyárjárdék 120.10, Tiszai és szegedi kölcson sorsjegye 180.-, Magyar vasuti kölcson ezüstben -,-, Magyar keleti vasuti állami kötvény -,-, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank -,-, Rimamurányi vasműrészvény 490.-, Magyar koronajárdék 97.70, 4 1/2-os Magyar földterhm. kötvény 97.85, Magyar hitelbank részvény 723.-, Magyar nyercemény kölcson sorsjegye 204.25, Kassa-oderbergi vasuti részvény -,-, Magyar keresk. bank -,-, Magyar cukoripar 1300.

Bécs, október 8. (Osztrák értékek zárulata.) 4 1/2-os papírjárdék 100.80, 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 120.50, 1890-os sorsjegye 150.75, Osztrák hitelrészvény 428.-, Angol-osztrák bank -,-, Bécsi bankjegyzület 456.-, Osztrák-magyar bank 1587.-, Déli vasút 79.-, Dunagőzmozgás részvény 920.-, Dohányrészvény 325.50, Császári és királyi arany 11.35, Német bankváltók 116.97, 4 1/2-os ezüst járdék 100.60, Osztrák koronajárdék 99.90, 1864-iki sorsjegye 251.-, Osztrák hitelintézet részvény 683.25, Unionbank 536.-, Osztrák Länderbank 395.25, Osztrák-magyar államvasút 711.-, Elbavölgyi vasút 458.-, Alpesi bányarészvény 372.-, 20 frank, arany 19.05, Londoni váltóár 239.42 Bécsi tramway lítt B. -,-, Bécsi tramway lítt A. -,-, Lipót kohó 337.-, Az irányzat nyugodt.

Bécs, október 8. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A déliánai magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 684.25, Magyar hitelrészvény 724.-, Angol-Osztrák bank 374.50, Bécs bankjegyzület 456.50, Union bank 537.-, Länderbank 395.50 Osztrák-magyar államvasút részvény 712.-, Déli vasút 79.-, Elbavölgyi vasút 459.-, Eszaknyugati vasút részvény -,-, Dohányrészvény 325.-, Rimamurányi vasút -,-, Alpesi bányarészvény -,-, Májusi járdék 100.80, Magyar korona járdék 97.70, 1864-iki sorsjegyek 113.50, Német birodalmi mársa 117.05-117.08, Napicoand'or 19.04

Külföldi értéktözsde.

Berlin, október 8. (Tözsdei tudósítás.) A nyugati tözsdei tegnapi zárlati zárata nyomán itt Newyork újabb hanyatlással szemben ellenállást tanúsított a tözsde, ami a közösen és bankrészvények szilárdaságban jutott kifejezésre. Járdekek jól tartották magukat. Vasutakban nem volt vevőkeds. Később az üzlet nehézkes volt, de az árfolyamok a forgalom legtöbb ágában tartották magukat. Magánkamatbál 2 1/2%.

Berlin, október 8. (Zárulata.) 4 1/2-os papírjárdék -,-, 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 102.90, Elbavölgyi vasút -,-, Magyar koronajárdék 98.50, Osztrák-magyar államvasút 152.90, Kassa-oderbergi vasút -,-, Bécsi váltóár 85.35, Magyar vasuti beruházási kölcson -,-, Alpesi bányarészvény -,-, Disconto-Commandit 186.10, Aitalanos villamosági Edison 166.50, Gelsenkircheni 174.-, Laura-kohó 200.75, 4 1/2-os ezüstjárdék 101.50, 4 1/2-os magyar aranyjárdék 101.50, Osztrák hitelrészvény 215.75, Déli vasút 20.25, Károlyi Lajos vasút -,-, Orosz bankjegye 216.30, 4 1/2-os új orosz kölcson 97.20, Török dohányrészvény -,-, Olasz járdék 103.30, Magyar hitelbank -,-, Dynamit irusi -,-, Harpemi 169.25, Az irányzat tartótl.

Berlin, október 8. (A Budapesti Napló tudósítójának zárulata.) Kész forgalom 4 1/2-os magyar aranyjárdék 101.50, Magyar koronajárdék 98.30, Osztrák hitelrészvény 215.75, Osztrák-magyar államvasút 153.-, Déli vasút 20.25, Eszaknyugati vasút -,-, Elbavölgyi vasút -,-, Orosz bankjegye kölcson -,-, Buechtelradri -,-, Orosz bankjegye -,-, (Ultimo.) Lombard -,-

Páris, október 8. (Zárulata.) Osztrák-magyar államvasút -,-, 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 101.50, Osztrák Länderbank -,-, 3 1/2-os francia járdék 100.27, Otomanbank 582.-, 3 1/2-os francia járdék 101.50, Alpesi bányarészvény -,-, Déli vasút -,-, 4 1/2-os magyar aranyjárdék 103.-, Párisi bankrészvény 107.50, Olasz járdék 103.-, Francia törleszt. járdék 89.75, Osztrák földhitelezési részvény 1290.-, Török dohányrészvény 375.-, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, október 8. (Zárulata.) 4 1/2-os papírjárdék 101.20, 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 102.85, Magyar koronajárdék 98.50, Osztrák-magyar bank 114.40, Déli vasút 20.40, Elbavölgyi vasút -,-, Londoni váltóár 204.45, Bécsi bankjegyzület 115.50, Villamos részvény 125.-, 3 1/2-os magyar aranykölcson 87.20, 4 1/2-os ezüstjárdék 101.05, 4 1/2-os magyar aranyjárdék 101.60, Osztrák hitelrészvény 215.50, Osztrák-magyar államvasút 162.80, Eszaknyugati vasút -,-, Bécsi váltóár 853.83, Párisi váltóár 812.30, Unio bank -,-, Alpesi bányarészvény 137.-, Az irányzat tartótl.

Frankfurt, október 8. (A Budapesti Napló tudósítójának zárulata.) Artoiyamok januárja, Kész forgalom Osztrák hitelrészvény 215.75, Német bank -,-, Disconto 180.10, Berlini kereskedelmi bank -,-, Gelsenkircheni -,-, Harpemi 169.75, Laura-kohó 201.80, Olasz járdék -,-, Az irányzat szilárd.

Hamburg, október 8. (Zárulata.) 4 1/2-os ezüstjárdék 101.90, 1890. sorsjegye 152.10, Déli vasút 20.10, 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 103.25, Osztrák hitelrészvény 215.75, Osztrák-magyar államvasút 162.50, Olasz járdék 103.-, 4 1/2-os magyar aranyjárdék 101.40, Az irányzat nyugodt.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 8. A sertésüzlet irányzata: igen szilárd.

A) Hízott sertések ára: L. A) Magyar elsőrendű Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) 112-114 fillérg, Oreg közep (páronként 300-340 kilogramm feletti súlyban) -,- fillérg, Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) 116-118 fillérg, Fialat közep (páronként 251-320 kilogramm feletti súlyban) 116-118 fillérg, Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm feletti súlyban) -,- fillérg, -,- H. Magyar szedett: Nehéz (páronként 290 kilogramm feletti súlyban) -,- fillérg, Közep (páronként 240-280 kilogramm feletti súlyban) -,- fillérg, Könnyű (páronként 240 kilogramm feletti súlyban) -,- fillérg, -,- H. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) -,- fillérg, Közep (páronként 250-320 kilogramm feletti súlyban) -,- fillérg, Könnyű (páronként 250 kilogramm feletti súlyban) -,- fillérg, -,- H. Romániai eredeti (Stachl), Nehéz (páronként 240 kilogramm feletti súlyban) -,- fillérg, Könnyű (páronként 240 kilogramm feletti súlyban) -,- fillérg, -,- V. Szerbiai: Nehéz (páronként 290 kilogramm feletti súlyban) 114-116 fillérg, Közep (páronként 240-260 kilogramm feletti súlyban) 110-112 fillérg, Könnyű (páronként 240 kilogramm feletti súlyban) 108-110 fillérg.

Sertésletétszám 1902. okt. 6. napján volt készlet 47 446 darab. - 1902. okt. 7. napján leihajtott 199 darab. - 1902. okt. 7. napján kiszállított 786 darab, 1902. október 8. napjára maradt készletben 46 859 darab.

Napirend.

Napló: Csütörtök, október 9. - Római katolikus: Dénes vt. - Protestáns: Dénes, - Görög-orosz: (szepember 26.) János hitt. - Zsidó: Tischni 8. - Nap két: 5 óra 55 perckor. - Nyugszik: 5 óra 6 perckor. - Hold két: 12 óra 53 perckor. - Nyugszik: 10 óra 25 perckor. - Hold első negyed 6 óra 21 perckor d.után.

12 óra 53 perckor. - Nyugszik: 10 óra 25 perckor. - Hold első negyed 6 óra 21 perckor d.után. A miniszterelnök és belügyminiszter fogad d. u. 4 órakor. A közoktatásiügyi miniszter fogad d. u. 4 órakor. A honvédelmi miniszter fogad déli 11 órakor. Az igazságügyi miniszter fogad délután 2 órakor. A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor. Az osztályországi huzda délelőtt 9 órakor. Nemzeti múzeum. Természettörténeti, nyitva van délelőtt 9 óráig.

Országos Iparművelési Múzeum és a vele kapcsolatos Angol kiállítás délelőtt 9-től délután 5 óráig. Technológiai Iparművelési. Nyitva délelőtt 9-11 óráig. Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-út 72.) a. e. 9-10 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-út 14.) nyitva d. e. 10-11. Belépődíj ma nincs. Szabadkőművesi testület (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Muzeumi könyvtár a. e. 9-11 óráig. Akadémiai könyvtár délután 3-7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óráig 12-ig d. u. 3-8-ig.

Iparművelési múzeum és iskola könyvtára délelőtt 10 12-ig és d. u. fél 7-től fél 9-ig. Statisztikai hivatal könyvtára és térképgyűjteménye délelőtt 10-1 óráig.

Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti miniatúr. V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi-történelmi-gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városigeli part csernokban nyitva: délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 3 óráig 6 óráig. A külügyi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvényársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

- Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. -

Budapest, október 8.

Európa keleti felét és Nyugat-Európát magas nyomás borítja. Jelentékeny esők voltak Felső- és Közép-Olaszországban, meg az Alperek között. A hőmérséklet változatlan. Nálunk csaknem mindentől voltak esők. Az esőmennyiség az Alföldön, meg a tengerparton volt a legnagyobb, különben pedig az idő változóskor és enyhe. Küldött: Tulnyomán száraz idő várható, jelentékeny éjszeli lehűléssel.

Viz állás.

Table with columns for location (e.g., Inn, Duna, Buda, Pest, etc.), date (Okt. 8.), and water level (m. élér, m. méter). It lists water levels for various points along the Danube and other rivers.

Nincs többé sérv! 10.000 korona jutalom. Advertisement for hernia treatment with a large reward.

Kwizda Ferenc János. Advertisement for Kwizda Fluid (Tourist fluid) with an illustration of a man carrying a large bottle.

BUTOR. Advertisement for Butor, a high-quality carpenter's tool, with details on pricing and contact information.

HEIMFÉLE MEIDINGER KALYHÁK. Advertisement for Meidinger's calipers, highlighting their quality and availability.

VALÓ. Advertisement for Való, a French delicacy, featuring a picture of a woman and text about its quality.

KOSSUTH LAJOS. Advertisement for Kossuth-Lajos, a book or collection, with details on pricing and where to purchase it.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1902. október hó 9-én.
Bernal Gusztáv vendégfellépével.

Rigoletto.

Opera 4 felvonásban, zenéjét szerzerette Verdi. Szövegét írta Piave, fordította Nádasdy.

Személyek:

Mantus hercege	Kortész	Borsa	Gábor
Rigoletto	Bernal	Marulo	Ney B.
Gilda	Szilágyiné	Ceprano gróf	Hegedűs
Sparafucio	Kornai	Ceprano grófné	Pálóczyáné
Magdalena	Váradi M.	Giovanna	Borts
Monterono	Ney D.	Porkoláb	Szemere

Utána:

Recco.
Balett 1 felvonásban.
kezdete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1902. október hó 9-én.

Otthon.

Dráma 4 felvonásban. Irta Sudermann Hermann.

Személyek:

Schwartze	Gál	Augusztia	Lendvayné
Magda	Jászai	Franziska	Rákosi
Mariska	Molnár	Wondlovsky	Náday B.

Kezdete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1902. október hó 9-én.

A három grácia.

Bohózat 3 felvonásban. Írták Héros és Milou. Fordította Rajna Ferenc.

Személyek:

Grandbois	Balassa	Papoucen	Vendrei
Clotilde	Guzzi M.	Eugénia	Tapolczai
Plantin	Góth	Paturót	Szerfém
Généviève	Pócsi	Criquette	Hegedűsné
Sam David	Hegedűs	Hypolyte	Tanay
Helena	Marasathy	Capassou	Gyöző

Kezdete 7 1/2 óraker.

MÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1902. október hó 9-én.

Kin-Fu

vagy: Egy kínai kalandjal.

Látványos színmű dalokkal és táncal 6 képpben. Jules Verne „Egy kínai viszontagságai Kinában” című regénye után írták Faragó Jenő és Márkus Géza. Zenéjét szerzerette Barna Izsó.

Személyek:

Kin-Fu	Szirmai	Nan	Kápolnai
Wang	Szerdahelyi	Szun	Kovács
William John	Németh	Kin-Fa-Lo	Kovács K.
Le-u	Dóri	Csin-Csang	Szelestei

Kezdete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1902. október hó 9-én.

A sütét kamra.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Magyar színrő alkalmasa Heitai Jenő.

Személyek:

Adolph	Boross	Mangetoné	Sziklainé
Simone	Rételey	Celeste	Béres M.
Tom	Száthonyi	Maud	Kornai
Manuela	Sziklai Sz.	Lona	Nellie Perry
Consuelo	Márai	A völégény	Iványi
Brideine	Giróth	Menyasszony	Hídvéginé

Kezdete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1902. október hó 9-én.

Angol élet.

Irta Ráth István.

Kezdete 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1902. október hó 9-én.

A bor.

Paraszt-vígjáték 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza.

Személyek:

Baracs Imre	Gyenes	Eszter	Gerő L.
Matyi	Rózsahelyi	Gőre Gábor	Ujházi
Baracsné	Alsóegyházi	Gőrené	Vizvári
Szunyogné	Györgyiné	Durbint	Hetényi
Rózi	Ligeti	Káca	Faludi
Mihály	Gabányi	Bige	Narczi

Kezdete 7 óraker.

Az Országos Női Gyorsíró-Egyesület

gyorssírási és gépirati szakiskolájának írásmunka-osztálya
(COPYING OFFICE)
juttatás áron készít bármely íróképen mindennemű írásmunkát és sokszorosítást.

Magyar és német gyorsírástan

és az összes használatban levő íróképek: Remington-Standard (Rom), Fay-Sho, Underwood, cat. New Century Calligraph, Smith-Premier, Grandall, Frierer et Soesmann, Jodel Hammond, Empire lapras oktatás. Bővebb felvilágosítást ad: Kaiser Gizella elnök Budapest, Kazinczy-u. 3. l. em.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Péntek	Zárva	A zalamei bírő	A három grácia	Lili	Sütét kamra
Szombat	Figaro lakodalmja	Folt, a mely tisztit	A három grácia	Casanova	Sütét kamra
d. u. Vasárnap este	Hunyady László	Mátyás diák Mátyás király Mátyás király	A polgármester ur	Náni	A sütét kamra
			A három grácia	Casanova	Sütét kamra

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.

Paul Martinetti

klasszikusan komikus némajátékkal:

Egy nyugtalan éjjel

(A terribile Niente)

Londonban 1000-nél többször adták.

Egger-Rieser

titrók együttes

Fukushimas

japán akrobaták.

Az előadás 8 óraker kezdődik.

A félkerben reggel 5 óraker Vörös Elek előadásának hangversenye.

UJ!

Kitünő találmány! Szabadalmazott férfi-ing,

melynek nyakbőrsége önmagától szűkebbre vagy bővebbre szabályozódik.

Kivánatra árjegyzékkel szolgálnak.

Cs. és kir. szabad. fehéremű-készítők

Vértés és Sebestyén

Budapest, IV., Múzeum-körút 15. sz.

a kir. műegyetemmel szemben.

Vigyázz! Saroküzlet!

Rendkívül olcsó

porcellán étkező-készlet,

komplet 6 személyre, dusan aranyozott és remek festésű

Étkező-készlet	5.95	Teaközlet, finom	3.70
Étköző, modern	7.25	Teaközlet, rokokó	4.70
Étkező, rokokó	8.50	Kávéköszlet	0.50
Étköző, renezánsz	10.50	Kávéköszlet, rokokó	4.75
		Mokka, plantával	4.50
		Mondó szerző	4.75
		Veséti üveg-szerző	7.50

Étkező 12 személyre 25, 30 és 35 ft.

Ortner Rezső és Társa

porcellán fest.-gyár raklari

Terező-körút 32. sz., saroküzlet.

Videki rendelésnél kérjük a vasúttalomat.

EIBENSCHÜTZ BÉLA

táncintézete

V., Arany János-utca 34, I. emel.

Megnyitás október 12-én.

Beiratás naponta. BOSTON-KURZUS. Külön órák.

Felnőttek és gyermekek részére:

délután külön csoport.

Huzás november 2-án!

Olasz vörös-kereszt sorsjegye.

Fényeremény: 30.000 lra. — Kapható 24 havi részletfizetésre.

Hátrétegetés 1 dráma 2 kor. 00 fill. Már az első részlet és 35 fillér postadíj ellenében kintam a sorsjegyet sorozat és számát tartalmazó részletet azonnali játékkal.

FLEISSIG SANDOR BANKHÁZA BUDAPEST, Erzsébet-körút 2.

ROKAP. PÁL

táncintézete

Szentkirályi-utca 6.

Beiratások naponta.

Magánórák. Gyermekek-tanfolyam. Boston-kurzus.

Részletfizetésre arany, ezüst, ékszerek, zsebkönyvek és ingasok olcsón kaphatók

Grünberger Armin Béla

IV. Váci-utca 30. l. em. 33.

TÓTH KÁLMÁN

** ÖSSZES **

KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költő díszes új kiadása. Életrajzi bevezetessel ellátta:

ENDRŐDI SÁNDOR.

Két remek díszkötésű kötet, nagy 8° alak, a költő dombornyomású arcképeivel.

alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.

Megrendelhető

Sampel Róbert-féle

(Wodianer F. és Fiai)

Cs. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrásy-út 21

Könnyelműség

volna elhalsztan az alkalmat, cipő- és csizmáit nem Agniár Dávidnál beszerezni, hol olcsó árért tartós és szép cipőt kaphat. Én nem hasznokra töreksem, hanem arra, hogy munkáimnak, kik házában dolgoznak, állandó munkát biztosítsak. Saját találmányu Agniár cipőkenőősim, mely felülmúlja az összes eddig készített kenőősimet és egy elegáns cipőámfát minden vevőnek ingyen adok.

- Halina csizma nemes bőrféssal, nyolcig bérrel 8.-
- Halina csizma posztobóssal, tőrden feltölti borszjall 7.-
- Bagaria csizma háromszoros talppal 7.-
- Vickab vagy orosz-lakk csizma 10.-
- Báránbőr bőrféssal csizma ft. 1.50-ai, cipők 60 krral drágábbak.
- Borjubőr sima vagy betőtes 3.00
- Katonabakancs borjubőr 3.50, főkabór 4.00
- Vix cugos vagy fűzős, fényesre tisztítható 3.00
- Kamami szarvaebőr 3.50, főkabór 3.00
- Női Zorobó cugos vagy fűzős 3.-
- Chevreaux lakk keztyűbőr főkabór 3.00
- Zerge gombos, elegáns forma 3.00
- Szarvaebőr cugos érzékeny lábra 3.50
- Cipőkrak az árjegyzék szerinti választandók, vidéki megrendelési díjjal sokszobot kitérdők, mintha személyesen választanánk volna. Szállítás esetén a cipőt vagy csizmát kísérletben vagy a pénzt levonás nélkül visszaadom.

A mértékvetélnél elegendő, ha papírral állva a láb körvonalát lerajzoljuk.

Agniár Dávid BUDAPEST VII. KER., Erzsébet-körút 6. sz.

LEITERSDORFER D. és FIA

elsőrangú férfiszabóknál

Budapest, Koronaherceg-utca 6. sz.

megérkeztek az őszi és téli szövet-újdonások. Rendelések elismert elegáns kivitelben teljesíttetnek.

Szövetek méterenkint is eladatnak.

Kész férfiruhaosztályunkat

a n. é. közönségnek szives figyelmébe ajánljuk. A kész ruhák legújabb szabásuak, tartós szövetekből juttatva adnak el.

The Nectar of Jamaica!

1/1 és 1/2 eredeti üvegekben.

Eredeti töltése a
A. A. Baker & Co., London E. C.
égeknek
CSAK elsőrendű égeknek kapható.

85812/II-1902. sz.

Bérbeadási hirdetmény.

A kisbéri ménésbirtok tulajdonát képező s a Kisbéri 27. helyrajzi szám alatt fekvő bolthelyiségekkel ellátott u. n. régi nagyvendéglő-épületnek 1903. évi január 1-től kezdődőleg három év tartamára leendő bérbeadásra iránt
folyó évi október 20-án délelőtt 10 óraker,
a ménésbirtok hivatalos helyiségében nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Pályázni szándékozók felhivatnak, hogy egykoronás bélyeggel ellátott és az évbér 5%-nak megfelelő bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatukat a m. kir. állami ménésbirtok igazgatóságánál Kisbérien, hol a részletes szerződési feltételek is megtekinthetők, az említett határidőig nyujtsák be.
Budapest, 1902. október 1.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Páris 1900 aranyérem.

A világon a legjobb.

Pekarek China theája

Mindenkinek, ki egészségét becsül és barátja egy valóban jó, kítinó csésze theának, fontos, hogy csak Pekarek valódi eredeti csomagolású china-theáját használja „Pekarek” felirattal. Kapható minden jobb fűszer- és esemegkereskedésben.

Nincs több **székrekedés**, megszűnik az én Raktár: BÉCS, I., Haburgergasse 1a. Husz-kalácsom. Prospektus ingyen. Főbukáldemény 12 dírbérmertve 3 k., utánvétellel.

!FONTOS SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK!

Sérültek ne mulasszák el! prospektust kérni a Magyar Orvosi Műszertár Budapest, VII., Kerepesi-ut. 32. (A Rókus-kórház templomával szemben.) legújabb szabaddal.

Univerzális sérvközlő!

Páratlan eredmény! Kényelmes, könnyű kis nyomással a legnagyobb sérvet elűzheti. Ugyanott jóállással készílik: műlábak, műkezek, lábprótek, fűzők, kórházi eszközök, egyenestartók, háskötők és gummi-hariganyak mértek szerint. — A betegállókhoz szükséges eltekkel valódi francia kímélőanyagok női óvszereket, orvosi rendelvényre kaphatók. Általános árjegyzéket bárkinek ingyen és bérmentve titkosítással.

DÓCZI MÓR czipész

Budapest, Kerepesi-ut 10.

Ujmenek átalakított és nagyított titkeltelisége páratlan a maga nemében. Sehol jobb, olcsóbb, elegánsabb és tartósabb cipőt nem kaphat, mint fenti jóhírűvé egnél.

Férfi:

Derby, borjúbőr angol bakancs	3.50
Borjúbőr v. vikes, fűzős 3.20, cingos	4.—
Elegáns francia selym-cipők	4.50
Szara bagaria fűzős vagy cingos	3.20
Amerikai box-bőrcipők	3.50
Lakk vagy box angol bakancs	3.50
Szalon- vagy orosz-lakk-cipők	4.—

Női:

Zerge, fűzős vagy cingos 3.—, gombos	3.30
Amerikai box, fűzős, gombos vagy cingos	3.50
Szara, fűzős, gombos vagy cingos	4.—
Szines bagaria-bőrcipők	3.—
Szalon v. orosz-lakk	3.40
Lakk, kárpított 1.50, kárpított	2.—
Gyermekcipő 1 frt. Fűző- vagy leánycipő 2 frt.	2.—

Képes nagy árjegyzék, csomagolás és szállítással ingyen. — 10 fron felül rendelések bérmentve küldetnek. — Vidéki rendelések pontosan és billirorelesen szállítottak. — Nem megfelelő árut későbbre kicserélik.

Az üzlet nagybottalás miatt az összes nyári cipők előállítását aron, vagyis 20 százalékkal a rendszer aron alul kaphatók.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalat alapján

Dr. Kajdacsy

v. esz. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít; hügycsőfolyást, hólyaggyújt, sebeket, syphilist, bőrbajokat, olgyengült férfierőt, idősöknél is elektro Massage vagy Psypnorum által. Onfer-tóztét és annak utóbajait: idög- és hátrgerzést-bajt és minden más bajokat.

— Rendel: 9 óráltól 4-ig és este 7-8-ig. —

Budapestben, Kigyó-utca 5. Clotild-palota (I. emelet).

Átjáró ház. — Lift használat.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

Level útján is biztos gyógsiker.

BUTOR

nagy választékban részlete és készpénzért a legolcsóbb gyári árakon

GONDA S.

egyedüli raktár

István-tér 7. sz.

Árjegyzék 50 fill. bélyeg behatárolás ellenében bérmentve

A KI Kossuth korát

alaposan ismeri akarja, azt a kort, amelyen Kossuth jánguselleme a hazá sorát irányította, rendezte meg

1. Graca György
sz 1848-49-iki magyar szabadságharcz története című nagy munkáját, a mely a szabadságharcz legkiemelkedő forrasmunkája. — Ára 4 díszkötetben, csarnoktöbb illusztrációval 70 koronára.

2. Varga Ottó
sz Aradi Vértanúk Albuma című művét, három nagy megráztó emlékműve, számos illusztrációval, quart alakú díszkötetben. Ára 15 koronára. Mind a két munka külön-külön vagy együtt is megrendelhető csekély havi részletfizetésre a kiadónál Lampel K. (Hodászner F. és Fia) és és kir. udv. könyvtárszékségsben, Budapest, VI., Andrassy ut 21. szám.

SANTAL EGGER

biztos és gyors gyógyító erejével felülmúlja a külföldi szereket. Hírnevű orvosok és más főnrnk egyaránt dicserik kiváló hatását azon bakancs, hol

Santal-olaj, Copaiva vagy Cubeba van javasolva. Csak a törv. védett „tigris-fejű” védjeggyel valódi. Ára 3 korona. Vidékre 3 kor. 40 fill. előleges beküldés után bérmentve küldi a

Nádor-gyógyszertár BUDAPEST, VI., Váci-körút 17. sz.

Ezen specialista legmelegebben ajánlható szerfelett gazdag tapasztalata alapján, melyek rendelés intézkedésben és a kórház helyszervi és bujokáros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista, emeritált kórházi orvos

a renées foglalkozás megzavarása nélkül legrovidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily régi és makacs

titkos betegséget

(hügycsőfolyást, sebeket, syphilist, bőrbetegségeket és onfertőzéstől támadt idegbajokat). Meglepő az eredmény **FÉRFUI GYENGESÉGÉN (IMPOTENCIA)** még öregbebb egyéneknek is.

Levelere díjazással válasz; kivánsára gyógyszerok.

Rendelés 9—3-ig és este 6—8-ig

Budapestben, Erzsébet-körút 12. sz. (a New-York palotával szemben), félemelet. (Bejárát a lépcsónál. Külön váróteremk.

Szenzációs újdonság az általam fölialt

cipő öntisztító-gép

melyvel mindenki aztékül, hogy hajolnia kellene, Guzi-kenesecel bekenve, kétszer forgatás által cipőit folyószere tisztítja. Világhírű találmányom a törv. védett Guzi-kenesecel, melyvel a cipő felső bőrét bekeni, ezennel 1 évi írásbéli jótállást vállalok és időeltöltésként minden ingylen megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje.

Minden málan vásárolt cipőhöz találmányaim közül feltesz szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinék, hogy meggyőződést szerzhessen világhírű Guzi-kenesecel jószágáról, ki elűzést vetem közzé megcsinálom. FENOMENÁLIS TALÁLMÁNYOM. A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egy évét kibírja, mitán a cipőt, ha nedves állapotban levőjük, a bőr ószeráncosodást kímélje

